

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning som har samband med en revidering av det arbetskraftspolitiska systemet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om arbetskraftsservice, sysselsättningslagen, lagen om arbetsmarknadsstöd och lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall ändras. Det arbetskraftspolitiska systemet revideras så, att de olika åtgärderna blir mera förenliga med varandra, sysselsättningsverkan effektivteras och arbetsmarknaden fungerar bättre.

Det föreslås att bestämmelsen om en sysselsättningsplan skall bli upphävd i sysselsättningslagen. Bestämmelser om en plan för arbetsökande (en s.k. jobbsökarplan) som ersätter sysselsättningsplanen föreslås bli införda i lagen om arbetskraftsservice.

Det föreslås också att bestämmelser om samarbetet med arbetslösa arbetssökande skall fogas till lagen. Med samarbete avses uppgörande och revidering av planer för arbetsökande samt periodiska intervjuer med arbetsökandena. Enligt förslaget skall en arbetslös arbetssökande å ena sidan ha rätt till en plan för arbetssökande, å andra sidan vara skyldig att delta i uppgörandet av planen och i intervjuerna.

En del av ändringarna av lagen om arbetsmarknadsstöd berör personer som har fått arbetslöshetsdagpenning under den maximala utbetalningstiden eller arbetsmarknadsstöd i 500 dagar. Det föreslås att lagen om arbetsmarknadsstöd skall ändras så det för de ovan avsedda personerna som alternativ till arbetspraktik utan arbetsförhållande skall finnas en ny stödform som betalas under

tiden för ett arbetsförhållande, dvs. ett stöd som består av sysselsättningsstöd och arbetsmarknadsstöd (sammansatt stöd). I det sammansatta stödet kan det arbetsmarknadsstöd som är avsett för en arbetslös betalas till arbetsgivaren. Arbetsgivarna kan vara föreningar, hushåll, kommuner, samkommuner och företag. Dessutom föreslås att det till de ovan avsedda långtidsarbetslösa under arbetspraktiken betalas ersättning för resekostnader och andra kostnader för uppehälle (ersättning för uppehälle) som motsvarar ersättningen för tiden i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Vidare föreslås att de avbrottstider under vilka stöd inte betalas och den skyldighet att vara i arbete som åläggs till följd av vägran att delta i arbete och i arbetskraftspolitiska åtgärder eller avbrytande av arbetet eller åtgärderna utan godtagbart skäl eller som bestäms till följd av andra arbetsmarknadsförseelser förlängs. Ytterligare föreslås att den bestämmelse om sysselsättningsstöd till kommunerna som ingår i sysselsättningslagen ändras så, att kopplingen av beloppet av normalt sysselsättningsstöd till grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa slopas.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1998 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 1998.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning	4
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning och praxis	4
Det arbetskraftspolitiska systemets innehåll	4
Samordning av de passiva och de aktiva systemen	5
Arbetskraftsservice	5
Utkomstskydd för arbetslösa	5
Arbetsmarknadsstöd	6
Sysselsättningsstöd	7
Arbetslösa arbetssökandes rättigheter och skyldigheter	7
Rättigheter och skyldigheter som kan härledas ur systemen med utkomststöd	8
Rättigheter och skyldigheter som hänför sig till de arbetskraftspolitiska åtgärderna	8
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet	9
2.3. Bedömning av nuläget	10
Arbetskraftsservice	10
Arbetsmarknadsstöd	10
Stödsysselsättning	11
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	11
3.1. Mål och medel	11
3.2. De viktigaste förslagen	12
Arbetskraftsservice	12
Arbetsmarknadsstöd	13
Utkomstskydd för arbetslösa	13
Övriga förslag	14
Förändringar som gäller arbetslösa arbetssökandes rättigheter och skyldigheter	14
4. Propositionens verkningar	15
4.1. Ekonomiska verkningar	15
Statsekonomiska verkningar	15
Kommunalekonomiska verkningar	17
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	17
4.3. Verkningar för medborgarna	17
5. Beredningen av propositionen	18
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	18
DETALJMOTIVERING	19
1. Lagförslagen	19
1.1. Lagen om arbetskraftsservice	19
1.2. Lagen om arbetsmarknadsstöd	20
1.3. Sysselsättningslagen	24
1.4. Lag om ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	24
1.5. Lag om ändring och temporär ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	25

2.	Närmare bestämmelser	25
2.1.	Allmänt	25
2.2.	Förordningen om arbetskraftsservice	25
2.3.	Sysselsättningsförordningen	26
2.4.	Förordningen om arbetsmarknadsstöd	26
2.5.	Förordningen om arbetskraftskommissioner och arbetsministeriets tillämpningsföreskrifter	26
3.	Ikraftträdande	26
4.	Lagstiftningsordning	27

LAGFÖRSLAGEN

1.	Lag om ändring av lagen om arbetskraftsservice	29
2.	Lag om ändring av lagen om arbetsmarknadsstöd	31
3.	Lag om ändring av sysselsättningslagen	35
4.	Lag om ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	36
5.	Lag om ändring och temporär ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	38

BILAGA

Parallelltext

1.	Lag om ändring av lagen om arbetskraftsservice	39
2.	Lag om ändring av lagen om arbetsmarknadsstöd	42
3.	Lag om ändring av sysselsättningslagen	50
4.	Lag om ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	52
5.	Lag om ändring och temporär ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	54

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Arbetsministeriet tillsatte i november 1996 två utredningsmän som fick i uppdrag att revidera det arbetskraftspolitiska systemet. Uppdraget bestod för det första i att så åskådligt och tydligt som möjligt i form av ett system presentera den helhet som består av utkomstskydd för arbetslösa, arbetsmarknadsstöd, arbetskraftsservice, stödarbete och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder (det arbetskraftspolitiska systemet) med beaktande av de författningsändringar som träder i kraft 1997. Utredningsmännens andra uppgift bestod i att vid behov lägga fram förslag till utveckling av det arbetskraftspolitiska systemet och främjande av en samordning av dess olika delar så, att sysselsättningsverkan effektivieras och arbetsmarknaden fungerar bättre. När förslagen utarbetades skulle undersökningar om arbetskraftspolitikens effektivitet och verkningsfullhet beaktas. För det tredje skulle utredningsmännen definiera de arbetslösa arbetssökandenas rättigheter och skyldigheter så exakt som möjligt. Utredningsmännen överlämnade sin rapport till arbetsministeriet i maj 1997.

De svåraste problemen på arbetsmarknaden under de närmaste åren kommer att gälla bl.a. tillgången till kvalificerade fackmän inom olika branscher och företag, arbetskraftens tilltagande ålder och den utbredda långtidsarbetslösheten. Dessutom hotar en varaktig europeisk sysselsättningsficka uppstå i Finland när man ser till den internationella arbetsfördelningen.

Utifrån utredningsarbetet består de problem i det nuvarande arbetskraftspolitiska systemet som kräver de mesta insatserna i att systemet är svåröverskådligt och dess delar är lösryckta, de passiva och de aktiva åtgärderna inte är helt förenliga, de aktiva åtgärderna passiveras och de passiva åtgärderna innebär bristande aktivitet, det är svårt att gestalta en entydig målinriktning på grund av de alltför många tyngdpunkterna, arbetskraftsbyråernas grundläggande uppgift - arbetsförmedling - har kommit att inta en biroll, de arbetslösa rättigheter och skyldigheter är oklara, de separata åtgärdernas verkningsfullhet är problematisk och systemet ändras hela tiden.

Genom de förslag som framlagts i utredningsarbetet eftersträvas ett arbetskraftspolitiskt system som fungerar bättre och smidigare än nu och som bättre betjänar efterfrågan i arbetslivet och arbetssökandenas förutsättningar och intresseinriktningar. Utredningsmännen föreslår att de olika delarna i systemet skall integreras bl.a. genom att serviceprocessen, budgeten och styrsystemet samt den styrande lagstiftningen revideras. Det föreslås att de arbetslösa rättigheter och skyldigheter skall definieras, vilket utgör grundvalen också för arbetsförvaltningens service- och myndighetsverksamhet.

Utredningsmännens förslag har beaktats vid beredningen av budgetpropositionen för 1998. I budgetpropositionen konstateras att det arbetskraftspolitiska systemet ändras vid ingången av 1998. De centrala reformfaktorer som nämns är bl.a. stärkande av sökandet av arbete genom en översyn av serviceprocessen. Den tidigare sysselsättningsplanen frångås. Användningen av arbetsmarknadsstöd aktiveras genom att ett nytt sammansatt stöd införs. I budgetpropositionen konstateras vidare att de arbetslösa arbetssökandenas rättigheter och skyldigheter har definierats som ett led i klarläggandet av serviceprocessen och att alla arbets sökande kunder skall upplysas om dem. En del av förslagen i budgetpropositionen förutsätter att lagstiftningen ändras. En stor del av förslagen kräver inte författningsändringar, utan de kan genomföras bl.a. genom att verksamhets- och servicemodellerna ändras.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Det arbetskraftspolitiska systemets innehåll

Det arbetskraftspolitiska systemet omfattar passiva system och aktiva åtgärder. Till de passiva systemen hör utkomstskyddet för arbetslösa, arbetsmarknadsstödet och arbetslöshetspensionen. Till de aktiva åtgärderna hör den basservice som tillhandahålls alla arbetslösa och arbetskraftspolitiska åtgärder, vilka i allmänhet riktas till vissa grupper av arbetslösa. I basservicen ingår bl.a. arbetsförmedling och yrkesvägledning samt råd-

givning, information och vägledning i samband med att kunderna ger sig ut på arbetsmarknaden eller utbildar sig. Till de arbetskraftspolitiska åtgärderna räknas bl.a. arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, arbetspraktik och stödsysselsättning. Arbetsmarknadsstödet hör också till de aktiva åtgärderna, eftersom syftet med stödet inte enbart är att trygga utkomsten under arbetslöshetstiden.

Samordning av de passiva och de aktiva systemen

I Finland har de passiva och de aktiva systemen utvecklats i form av helheter som till sin grundläggande struktur är självständiga och fristående. Vissa av den senare tidens reformer innehåller dock drag där aktiva åtgärder har kombinerats med utkomstförmåner (arbetsmarknadsstödet, den s.k. utbildningsförsäkringen, alterneringsersättningen). Också genom strukturella förändringar i utkomstskyddet för arbetslösa har man velat öka den arbetskraftspolitiska styrande verkan som utkomstskyddet för arbetslösa har så, att ändringarna stöder, styr och uppmuntrar till aktivitet, sökande av arbete och förbättring av förutsättningarna att sysselsättas. Dessutom motiveras ofta ur kostnadssynvinkel t.ex. långtidsarbetslösas deltagande i åtgärder också med att ett passivt stöd blir aktivt och sparar in passivutgifter i motsvarande mängd.

Arbetskraftsservice

Bestämmelser om ordnandet av arbetskraftsservice finns i lagen om arbetskraftsservice (1005/1993) och motsvarande förordning (1251/1993) samt i förordningen om förmåner i samband med arbetskraftsservice (1253/1993). Offentlig arbetskraftsservice ordnas för att arbetsmarknaden skall fungera bättre. Med hjälp av servicen stöds enskildas yrkesmässiga utveckling och tryggas arbetsgivarnas tillgång till arbetskraft. Arbetslösa arbetssökande erbjuds arbetskraftsservice oberoende av vilka utkomstförmåner de får under arbetslöshetstiden. Servicen består av förstahandsåtgärder med vilka man vill främja de arbetslösas möjligheter att sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden. Servicen utgår från kundens behov och fritt val.

Den helhet av basservice som alla arbetsökande generellt har tillgång till omfattar

arbetsförmedling och rådgivning i anslutning till den, vägledning, uppgifter om arbetsplatserna och självbetjäningssmöjligheter samt yrkesvägledning och utbildnings- samt yrkesinformationstjänst. Selektiv basservice är servicen i samband med yrkesmässig rehabilitering och förmånerna i anslutning till den, de förmåner som hänför sig till yrkesvägledning, stödandet av begränsat arbetsföras placering i arbetslivet och rörlighetsunderstöden. Förmåner i anslutning till servicen beviljas utifrån arbetskraftspolitisk prövning.

Utkomstskydd för arbetslösa

Syftet med arbetslöshetsdagpenningen är att trygga den arbetslösas utkomst under sökandet av arbete och att kompensera en del av det ekonomiska bortfall som arbetslösheten medför. Förmånerna i samband med utkomstskyddet för arbetslösa regleras av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984). Arbetslöshetsdagpenning betalas till arbetslösa arbetssökande som dagpenning avvägd enligt förtjänsten (s.k. inkomstrelaterad dagpenning) eller grunddagpenning. Erhållandet av inkomstrelaterad dagpenning förutsätter att arbetsvillkoret om 43 veckors arbete under en tid av två år uppfylls och att mottagaren är medlem i en arbetslöshetskassa under tiden för uppfyllande av arbetsvillkoret. Också erhållandet av grunddagpenning förutsätter att arbetsvillkoret om 43 veckor uppfylls.

Det faktum att arbetslöshetens varaktighet har genomgått en omstrukturering har inverkat väsentligt också på systemet med utkomstskydd för arbetslösa. Systemet har ursprungligen avsetts trygga den arbetslösas utkomst under tillfälligt och kortvarigt sökande av arbete. Under 1990-talets reces-sionsår har systemet, till följd av att arbetslösheten och långtidsarbetslösheten ökat, fått allt mera drag av allmänt utkomstsystem. På samma gång har systemets kopplingar till och inverkan på arbetskraftspolitiken och de arbetskraftspolitiska åtgärderna accentuerats.

Målen för och ändringarna i den reform av utkomstskyddet för arbetslösa som genomfördes vid ingången av 1997 hänför sig i väsentlig utsträckning till de arbetskraftspolitiska åtgärderna. Villkoren för erhållande av utkomstskydd för arbetslösa ändrades genom en ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som trädde i kraft vid ingången av 1997 (666/1996). Arbetsvillkoret förläng-

des från 26 veckor till 43 veckor, granskningsperioden för det så kallade återinträdesvillkoret förlängdes från åtta månader till 24 månader och lönebestämningen bands till arbete som uppfyller arbetsvillkoret.

Bakom reformen av utkomstskyddet för arbetslösa låg strävan att minska den sammanlagda effekten av utkomstskyddet för arbetslösa och de arbetskraftspolitiska åtgärderna som bidrar till snedvridning på arbetsmarknaden och till passivitet. Efter att återinträdesvillkoret i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa förlängts kan och, vilket ofta är fallet i praktiken, måste man i uppfyllandet av återinträdesvillkoret inräkna även annat arbete än stödsysselsättning. Syftet med ändringen är att främja det aktiva sökandet av arbete och mottagandet av kortvarigt arbete.

Arbetsmarknadsstöd

Systemet med utkomstskydd för arbetslösa reviderades i strukturellt hänseende vid ingången av 1994. En central strukturell förändring består i att utkomstskydd för arbetslösa betalas för tryggande av utkomsten för sådana arbetslösa vilkas utkomst baserar sig på löneinkomst av arbete som utförs för någon annan eller på inkomst av företagsverksamhet. Systemet med utkomstskydd för arbetslösa ändrades således till stöd för löntagare och företagare som blivit utan arbete. Före reformen betalades utkomstskydd för arbetslösa som grunddagpenning till arbetslösa som trädde in på arbetsmarknaden utan någon arbetshistoria. Dessutom var grunddagpenningen inte tidsbegränsad. Systemet ändrades så, att också erhållandet av grunddagpenning förutsätter att arbetsvillkoret uppfylls. På samma gång fastställdes utbetalningstiden för grunddagpenningen till högst 500 dagar.

I anslutning till ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa trädde ett från utkomstskyddet för arbetslösa fristående system med arbetsmarknadsstöd i kraft vid ingången av 1994. Enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) betalas arbetsmarknadsstöd till arbetslösa som står utanför utkomstskyddet för arbetslösa. Stödet omfattar unga som kommer ut på arbetsmarknaden för första gången (uppfyller inte arbetsvillkoret) och de arbetslösa vilkas rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört efter den maximala utbetalningstiden.

Systemet med arbetsmarknadsstöd är avsett att främja och förbättra den arbetslösa placering på arbetsmarknaden genom åtgärder under vilka utkomsten tryggas med arbetsmarknadsstöd. Arbetsmarknadsstödet ursprungliga syfte är att vid sidan av att det tryggar den arbetslösa utkomst utgör ett stöd under den tid arbetskraftspolitiska åtgärder pågår. Den som får arbetsmarknadsstöd har rätt att få arbetsmarknadsstöd när han deltar i arbetspraktik på en arbetsplats. Maximilängden av arbetspraktik med arbetsmarknadsstöd är 18 månader. En arbetslös kan delta i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning samt i yrkesväglednings- och rehabiliteringsåtgärder med arbetsmarknadsstöd. Under utbildningen betalas förutom arbetsmarknadsstöd också kostnadsersättning.

Systemet med arbetsmarknadsstöd har ändrats så, att arbetslösa som är under 25 år och som saknar yrkesutbildning i regel inte kan få arbetsmarknadsstöd annat än när de deltar i arbetspraktik eller i utbildning med arbetsmarknadsstöd. För unga under 20 år trädde ändringarna i kraft vid ingången av 1996 och för 20 - 24-åringar vid ingången av 1997. Bakom de begränsningar som gäller personer under 25 år ligger målet att flytta tyngdpunkten till aktiva åtgärder som förbättrar sysselsättningen för unga i stället för att betala passivt utkomststöd. Arbetsmarknadsstödet har för de ungas vidkommande på sätt och vis blivit ett stöd för vilket en motprestation förväntas. För att de unga skall bli delaktiga av arbetsmarknadsstödet skall de antingen utbilda sig eller delta i åtgärder som ordnas med arbetsmarknadsstöd.

För arbetsmarknadsförseelser, såsom vägran att ta emot arbete utan giltiga skäl, fastställs enligt hänvisningsbestämmelsen i 20 § 1 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd en tre, sex eller åtta veckor lång avbrottstid på samma grunder som i systemet med utkomstskydd för arbetslösa. Dessutom är en mottagare av arbetsmarknadsstöd som upprepade gånger vägrar delta i arbetspraktik och i yrkesväglednings- och rehabiliteringsåtgärder eller som utan giltig orsak avbryter en arbetskraftspolitisk åtgärd inte berättigad till stöd i sex veckor. Likaså kan en åtta veckor lång arbets- eller utbildningsskyldighet som avses i 11 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa åläggas, om man av upprepad vägran att ta del i åtgärder eller uppsäpat avbrytande av åtgärder kan dra slutsatsen att per-

sonen inte alls vill ta del i åtgärder som främjar hans sysselsättningsmöjligheter.

Sysselsättningsstöd

Systemet med sysselsättningsstöd reviderades grundligt genom ändringar som trädde i kraft 1995. Genom ändringarna rensades det upp i stödsystemet, som hade blivit allt mer komplicerat, och målet var att klargöra stödsystemets mål och grundläggande principer. De centrala utgångspunkterna bestod i att integrera sysselsättningsstöden effektivare än förr med andra arbetskraftspolitiska åtgärder samt i att överföra tyngdpunkten för stöden från kortvarigt avbrytande av arbetslöshet till stöd som utvecklar arbetskraftsresurserna.

Bestämmelser om sysselsättningsstöden finns i sysselsättningslagen (275/1987) och sysselsättningsförordningen (130/1993). Lagen föreskriver endast om de grundläggande utgångspunkterna för stöd användningen. I förhållande till arbetskraftsservicen är stödarbete ett sekundärt sysselsättningsinstrument som har sistahandskaraktär. Dessutom måste stöden allokeras särskilt till lindring av ungdoms- och långtidsarbetslöshet, förebyggande av långtidsarbetslöshet samt främjande av en regionalt balanserad sysselsättning.

Användningen av sysselsättningsstöd föregås av en helhetskartläggning som utreder den arbetslösas sysselsättningsmöjligheter, dvs. en sysselsättningsplan. Enligt 17 § (1696/1992) sysselsättningslagen skall arbetskraftsbyrån i samråd med arbetssökanden och vid behov tillsammans med undervisnings- och socialmyndigheterna och andra myndigheter utreda förutsättningarna att sysselsätta arbetssökanden och uppgöra en plan för att förbättra dessa förutsättningar, om arbetssökandens arbetslöshet hotar att bli långvarig. Sysselsättningsplanen skall göras upp senast när arbetssökanden har varit arbetslös i sex månader.

Sysselsättningsstödet syfte och mål definieras i sysselsättningsförordningen. Syftet med stödsysselsättningen är att genom arbetspraktik och ökad arbetserfarenhet främja möjligheten till placering i arbetslivet för arbetslösa som för första gången kommer ut på arbetsmarknaden, främja ett återinträde på arbetsmarknaden för arbetssökande som länge varit arbetslösa samt hindra utslagningen av arbetslösa på arbetsmarknaden. Dessutom kan stödarbete kombineras

med andra sysselsättningsfrämjande åtgärder för att åtgärderna tillsammans skall främja en anpassning till de strukturella förändringarna i arbetslivet.

Sysselsättningsstöd betalas till arbetsgivare för lönekostnader eller till arbetslösa för tryggnad av utkomsten under arbetspraktik och för inledande av företagsverksamhet (startpeng). Dessutom beviljas stöd för lönekostnader till arbetsgivare som tar arbetslösa som läroavtalselever.

Enligt sysselsättningslagen, som trädde i kraft vid ingången av 1988, hade kommunen begränsad sysselsättningskyldighet. Den hade rätt att få statsandel för kostnader som detta medförde. I statsandel fick kommunen ett belopp som motsvarade den största förhöjda grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. När bestämmelserna om rätt till möjligheten att arbeta upphävdes i sysselsättningslagen vid ingången av 1993 ersattes statsandelen med sysselsättningsstöd som beviljas kommunen. Enligt 21 § 1 mom. (1696/1992) sysselsättningslagen har kommunen, om arbetskraftsbyrån med stöd av 19 § anvisar en arbetslös person att sysselsättas av kommunen, rätt att av sysselsättningsanslagen i sysselsättningsstöd för sysselsättningskostnaderna få ett belopp som motsvarar grunddagpenningen per person enligt 22 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa för de dagar för vilka kommunen är skyldig att betala lön, dock för högst fem dagar per vecka (normalt sysselsättningsstöd).

Arbetslösa arbetssökandes rättigheter och skyldigheter

Arbetslösa arbetssökandes rättigheter och skyldigheter definieras inte separat i lagstiftningen. Definierandet av rättigheter och skyldigheter påverkas på ett centralt sätt av systemen med utkomstskydd för arbetslösa och arbetsmarknadsstöd samt av serviceprocessen och systemet med arbetskraftspolitiska åtgärder. Bestämmelserna om grundläggande fri- och rättigheter tangerar de arbetslösas ställning direkt i vissa avseenden.

I 15 § 2 mom. regeringsformen föreskrivs att det allmänna är skyldigt att främja sysselsättningen. Enligt bestämmelsen skall det allmänna verka för att var och en tillförsäkras rätt till arbete. I bestämmelsen konstateras dessutom att om rätten till sysselsättningsfrämjande utbildning skall stadgas ge-

nom lag. I bestämmelsen tas i och för sig inte ställning till urvalet av instrument som skall användas för skötsel av sysselsättningen.

Enligt den regeringsproposition (RP 309/1993 rd) som gäller ovan nämnda bestämmelse om de grundläggande fri- och rättigheterna innebär främjande av sysselsättningen att det allmänna strävar efter att trygga rätten till arbete för envar. Detta innebär samtidigt att det allmänna skall sträva efter att förhindra uppkomsten av en grupp permanent arbetslösa. Angående begränsningarna i rätten till utkomstskydd för arbetslösa konstateras i motiveringen att det under vissa förutsättningar har ansetts vara möjligt att kräva att en person deltar i utbildning för att beviljas utkomstskydd för arbetslösa.

Definierandet av de arbetslösas rättigheter och skyldigheter kan betraktas som ett slags definiering av arbetsfördelningen mellan samhället och individen. Det allmänna har ålagts skyldigheten att agera för främjande av sysselsättningen och individen har givits rätten till utkomstförmåner som tryggas genom det allmännas försorg. Ur den arbetslösas synvinkel kan arbetsfördelningen karakteriseras så, att den arbetslösa på grundval av det allmännas skyldighet att agera får rätt till utkomst under tiden som arbetslös men samtidigt åläggs skyldighet att medverka till åtgärder som undanröjer och avhjälper sysselsättningshindren.

Villkoren för och följderna av utkomstförmånerna är sådana som fastställer innehållet i den arbetslösas medverkan och skyldigheter. I sista hand kan en total avsaknad av medverkan leda till förlust av utkomstskyddet för arbetslösa eller av arbetsmarknadsstödet. Således uttrycker definitionen av de arbetslösas rättigheter och skyldigheter samtidigt strävan att integrera de arbetskraftspolitiska åtgärderna med utkomstförmånerna för de arbetslösa.

Definitionen av begreppet arbetslöshet är en viktig utgångspunkt vid gestaltningen av rättigheter och skyldigheter och vid en så exakt definition av dem som möjligt. Utgående från bestämmelserna om grundläggande fri- och rättigheter, lagstiftningen om det arbetskraftspolitiska systemet och det utredningsarbete som gjorts har arbetslöshet definierats som sökande av arbete på heltid i relation mellan de arbetslösa och staten. Sökande av arbete på heltid är en grundläggande utgångspunkt som framgår direkt av

lagstiftningen om utkomstförmåner för arbetslösa. Aktivt arbetssökande stöds genom alla andra åtgärder som främjar sysselsättningen och undanröjer hindren för den.

Rättigheter och skyldigheter som kan härledas ur systemen med utkomststöd

En arbetslös arbetssökande har rätt till utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd. Av utkomstförmånerna följer för den arbetssökande skyldigheten att stå till arbetsmarknadens förfogande, skyldigheten att söka heltidsarbete, skyldigheten att ta emot heltidsarbete och åtgärder som arbetskraftsbyrån anvisar samt skyldigheten att förbättra och upprätthålla sina arbetsmarknadsfärdigheter. De som får utkomstförmåner har rätt att utan att gå miste om sin dagpenning utföra frivilligt arbete och talkoarbete samt att studera på deltid.

Av skyldigheterna framgår att aktivt sökande av arbete eller uppsökande av åtgärder som främjar sysselsättningen inte är vare sig en förutsättning för att få dagpenning eller en skyldighet. De centrala villkoren i systemet med utkomstskydd för arbetslösa förutsätter således inte att mottagaren av dagpenning själv är aktiv.

Rättigheter och skyldigheter som hänför sig till de arbetskraftspolitiska åtgärderna

Ur systemet med arbetskraftsservice kan härledas att en arbetslös arbetssökande har rätt att få basservice, rätt att få information och skyldighet att lämna uppgifter. Basservicen inriktas särskilt på arbetslöshetens begynnelsekedje. Den står dock till kundens förfogande oberoende av arbetslöshetens längd. Rätten att få information om servicen och skyldigheten att lämna behövliga uppgifter om omständigheter som inverkar på de egna sysselsättningsmöjligheterna är grundläggande, och de är förknippade med serviceprocessen på ett väsentligt sätt.

En arbetslös har, med vissa undantag, inga lagstadgade rättigheter till arbetskraftspolitiska åtgärder. Således är det snarare fråga om en möjlighet att bli utvald att omfattas av åtgärder. Den här möjligheten påverkas bl.a. av arbetslöshetens längd och andra faktorer som inverkar på sysselsättningsmöjligheterna. Centrala målgrupper till vilka åtgärderna riktar sig är långtidsarbetslösa och unga. Med beaktande av rättigheterna och skyldig-

heterna kan tillträdet till program definieras som möjligheten att utväljas för arbetskraftspolitiska program på basis av arbetslöshetens längd och andra sysselsättningsförutsättningar.

Möjligheten att bli utvald påverkas t.ex. inom sysselsättningsstöden också av åtgärdernas innehåll. Exempelvis startpengen, arbetspraktiken, det sysselsättningsstöd som gäller deltidsarbete och stödet för läroavtal är åtgärder som det ofta deltas i efter en förhållandevis kort arbetslöshetsperiod. De andra sysselsättningsstöden riktar sig främst till sysselsättning av långtidsarbetslösa. I det avseendet kan man konstatera att de arbetskraftspolitiska åtgärderna är tillgängliga i full utsträckning vid långtidsarbetslöshet.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har företagit ett stort antal bedömningar av det arbetskraftspolitiska systemet i Finland och avgivit rekommendationer om det. Bedömningarna har gällt bl.a. kopplingen mellan stödarbete och utkomstskydd för arbetslösa, målen för de arbetskraftspolitiska åtgärderna och stödarbets arbetsmarknadsvärde. OECD har bl.a. rekommenderat bistånd och rådgivning vid sökande av arbete, en ökning av de regelbundna intervjuerna, en åtstramning av kriterierna för vad det innebär att stå till arbetsmarknadens förfogande och en strängare tillämpning av kriterierna, ändring av bestämmelserna på så sätt att stödarbete inte längre kan användas som ett sätt att bli delaktig av arbetslöshetsförsäkringen samt tilltro till grundlig rådgivning och till program som stöder sökandet av arbete.

Vid Europeiska unionens (EU) toppmöte i Essen 1994 beslöts om fem sysselsättningsfrämjande åtgärder. Dessa är yrkesutbildning, ökning av tillväxtens sysselsättningsintensitet, sänkning av de indirekta arbetskraftskostnaderna, förbättring av arbetskraftspolitikens effekt och åtgärder till hjälp för grupper som lider av svår arbetslöshet. Dessa åtgärder inklusive ett stort antal underpunkter och konkreta åtgärder som vidtas i olika länder följs inom ramen för EU genom ett regelbundet rapporteringssystem. Särskilt i fråga om grupper som lider av svår arbetslöshet ges akt på bl.a. integrationen på arbetsmarknaden, specialutbildnings-

programmen och åtgärderna för äldre arbetstagare.

De reformer av det arbetskraftspolitiska systemet som har genomförts på sistone har gått åt samma håll som OECD:s och EU:s rekommendationer. Den största strukturella skillnaden gentemot rekommendationerna är att olika sysselsättningsåtgärder, dvs. åtgärder som riktar sig till efterfrågan, länge har intagit en framskjuten ställning i Finland. Dessutom har strukturell samverkan som uppmuntrat till passivitet tillkommit i det arbetskraftspolitiska systemet i de svåra förhållanden som den ekonomiska recessionen och massarbetslösheten har gett upphov till.

Av EU:s medlemsstater har Danmark företagit en vittgående reform av det arbetskraftspolitiska systemet 1994. Före 1994 ansågs det i Danmark att den aktiva politikens passivering var ett centralt problem. Det inofficiella målet för stödsysselsättning och utbildningsprogrammen var främst att de arbetslösa skulle komma i åt-njutande av arbetslöshetsdagpenning på nytt. Därför hade den sammanlagda tid under vilken dagpenning utbetalades, aktivprogrammen inberäknade, blivit nio år.

I Danmark har arbetslöshetsunderstödet och de arbetskraftspolitiska åtgärderna reviderats så, att de aktiva arbetskraftspolitiska programmen och arbetslöshetsunderstödet har kombinerats. Aktivprogrammen och det inkomstrelaterade arbetslöshetsunderstödet omfattar en sammanlagd tid om högst fem år. De arbetslösas rättigheter och skyldigheter bestäms inom ramen för systemet så, att efter två års arbetslöshet inleds en så kallad aktiv period, då de arbetslösa har rätt och skyldighet att delta i aktivprogram. Den aktiva perioden pågår högst tre år. Man har försökt minska missförhållandena mellan aktivprogrammen och arbetslöshetsunderstödet på så sätt att det inte är möjligt att få inkomstrelaterad dagpenning genom deltagande i aktivprogram.

I Danmark grundar sig användningen av alla arbetskraftspolitiska åtgärder på en aktiveringsplan som uppgörs tillsammans med den arbetssökande. Åtgärderna under den aktiva perioden är desamma som i Finland, dvs. arbetspraktik, utbildning, stöd till personer som startar företag och stödarbete (så kallat puljejobb). Puljejobbet är stödarbete för personer som under en treårsperiod har varit arbetslösa i minst två år. Arbetet utförs inom följande sektorer: vårdarbete, natur-

och miljövärd, kultur, energi, hälsovård samt kollektivtrafik.

2.3. Bedömning av nuläget

Arbetskraftsservice

Lagstiftningen om arbetskraftsservice inbegriper ingen skyldighet att utarbeta en sysselsättningsplan/plan för arbetssökande. Till de viktigaste delområdena inom betjäningen av personkunder hör bl.a. intervjuer, bedömning av situationen och servicebehovet samt utarbetande av planer i samråd med kunden. Vid ansträngningarna att utveckla kundbetjäningen har utarbetandet av en sysselsättningsplan betonats. Trots målen har det i det praktiska kundarbetet inte varit möjligt att tillräckligt systematiskt kartlägga den arbetssökandes praktiska kunnande och lämplighet för de lediga arbetsplatserna eller för utbildning. Vidare har man sett brister i de individuella planer som de arbetskraftspolitiska åtgärderna är avsedda att stöda. Särskilt har kundens egen insats vid uppgörandet av en plan för arbetssökande varit bristfällig.

Arbetsmarknadsstöd

Antalet mottagare av arbetsmarknadsstöd och deras struktur utreddes vid arbetsministeriet 1996. Utredningen om arbetsmarknadsstötagarnas struktur visar att antalet stötagare håller på att stabiliseras kring ca 170 000. Mottagarna av arbetsmarknadsstöd är indelade i två grupper, unga stötagare och stötagare som har varit arbetslösa mycket länge. Antalet personer som har fått utkomstskydd för arbetslösa i över 500 dagar är ca 90 000. Största delen av de arbetslösa i den här kategorin har innan de börjat få arbetsmarknadsstöd fått grunddagpenning inom ramen för utkomstskyddet för arbetslösa, vilken inte förutsatt att arbetsvillkoret uppfyllts. Med arbetsvillkor avses det sexmånadersvillkor som var i kraft 1996.

De som har fått utkomstskydd för arbetslösa i över 500 dagar är något äldre än arbetskraften i genomsnitt, dvs. andelen 40 - 54-åringar bland dem är betydligt större än bland arbetskraften i medeltal. Personerna i kategorin har ofta genomgått enbart folkskola. Ser man till yrkena har de arbetat inom industrin, byggnadsbranschen, icke klassificerat annat arbete (saknar yrke) och service-sektorn. Inom kategorin är arbetslösheten

mycket långvarig. Väntevärdet i fråga om mottagandet av arbetsmarknadsstöd är sex år efter att arbetslösheten redan har pågått 500 dagar, dvs. ca två år.

När utkomstskyddet för arbetslösa reviderades antog man att arbetsmarknadsstödet särskilt skulle komma att rikta sig till unga som kommer ut på arbetsmarknaden för första gången och vilkas placering i arbetslivet man skulle kunna främja med hjälp av stödet. Arbetsmarknadsstödet är dock i praktiken på väg att få prägeln av ett bestående utkomstskydd för långtidsarbetslösa som betalas ut i flera år. Ett tidsmässigt obegränsat passivt stöd utan effektiviserade åtgärder leder med stor sannolikhet först till utslagning ur det effektiva arbetskraftsutbudet och slutligen till en total och bestående utslagning på arbetsmarknaden. Också den omständigheten att de ungas delaktighet av det passiva utkomstsystemet har begränsats genom de ändringar av villkoren för arbetsmarknadsstöd som trätt i kraft 1996 och 1997 har bidragit till att mottagarna av arbetsmarknadsstöd främst är andra än unga.

Enligt det ursprungliga syftet är arbetsmarknadsstödet också ett stöd som betalas medan arbetskraftspolitiska åtgärder pågår. I praktiken har bara 10 - 15 % av stötagarna deltagit i aktiva åtgärder med arbetsmarknadsstöd. Arbetspraktik med arbetsmarknadsstöd har inte visat sig vara en åtgärd som personer med mer än 500 dagars arbetslöshet bakom sig skulle delta i. Orsaken är bl.a. att arbetspraktiken utförs utan arbetsförhållande till den som ordnar praktikplatsen. Praktiken är avsedd att vara och uppfattas som stöd för introduktion i arbetslivet. Därför är arbetspraktik ett alternativ som lämpar sig bättre för unga som inträder i arbetslivet än för vuxna och äldre som har varit arbetslösa länge. De som har deltagit i arbetspraktik har därför nästan enbart varit unga som inträtt på arbetsmarknaden.

På basis av utredningen över mottagarstrukturen i fråga om arbetsmarknadsstödet är det uppenbart att ökad efterfrågan på arbetskraft just inte kommer att gälla den svåraste kategorin av stötagare. Den arbetslöshetsminskande verkan som den ekonomiska tillväxten har minskar således inte antalet personer som omfattas av arbetsmarknadsstöd, åtminstone inte i samma proportion som arbetslösheten minskar generellt. Det är uppenbart att personer som har varit arbetslösa över 500 dagar kommer att utgöra

en allt större andel av det sammanlagda antalet mottagare av arbetsmarknadsstöd. Då kommer också utgifterna för arbetsmarknadsstöd att förbli stora.

Stödsysselsättning

Villkoren för beviljande av sysselsättningsstöd till företag skärptes vid 1995 års stödreform på så sätt att företagen i stället för att enbart erbjuda tidsbestämd stödsysselsättning förutsätts komma med motprestationer: antingen utbildning av arbetslösa i läroavtalsförhållande, mera varaktig sysselsättning eller, vid tidsbestämd sysselsättning, en kombination av stödarbete och arbetskraftsutbildning eller rehabilitering för de arbetslösa. Åtstramningen av villkoren för stödsysselsättning har minskat företagets direkta stödsysselsättning utan motprestation i form av utbildning, men samtidigt har den bidragit till att sysselsättningsstödet för läroavtal har ökat kraftigt under 1995 - 1996.

Den sysselsättningsplan som föreskrivs i sysselsättningslagen har inte fungerat så som väntat, och den är inte tillräckligt nära sammanbunden med andra åtgärder. Planen är i praktiken en åtgärd som är fristående från den övriga serviceprocessen. Den uppfattas som en obligatorisk uppgift utan egentligt innehåll.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Reformen av det arbetskraftspolitiska systemet bottnar i två centrala grundläggande mål. Målet för reformen är för det första att få arbetsmarknaden att fungera bättre via förändringar i det arbetskraftspolitiska systemet. Det andra centrala målet ligger i att förhindra utslagning i stor skala på arbetsmarknaden.

Målet är att stärka arbetsförmedlingen och basservicen i fråga om den öppna arbetsmarknaden samt att genom aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder öka de element som effektiviserar arbetssökningsverkan. I motsvarighet till utvecklingen på arbetsmarknaden finns det behov av att genom nya sätt att använda sig av de arbetskraftspolitiska åtgärderna erbjuda de arbetslösa fler möjligheter än nu att förbättra sina förutsättningar att sysselsättas. Målet är också att effektivisera

det arbetskraftspolitiska systemets arbetsplatscentrering och att på så sätt öka systemets betydelse som mötesplats för efterfrågan på och utbudet av arbetskraft. På samma gång bör de arbetskraftspolitiska åtgärderna i allt högre grad accentuera en förbättring av kompetensen och en höjning av åtgärdernas kvalitet. Den utveckling av arbetskraftsservicen som föreslås i propositionen stöder uppnåendet av dessa mål.

Utgångspunkten för den reform som gäller arbetskraftsserviceprocessen är principen om kundens egen medverkan, eftersom den är central för att servicen skall lyckas. Genom omläggningen av serviceprocessen vill man öka arbetssökandens andel samt växelverkan mellan arbetssökandena och arbetskraftstjänstemannen. Kunden lämnas dock inte utan stöd, och ansvaret för sysselsättningen överförs inte enbart på honom. En väsentlig utgångspunkt för förslagen är att så många kunder som möjligt skall ha bättre färdigheter än nu att söka arbete och bättre möjligheter att söka sig ut på arbetsmarknaden på olika sätt.

Det viktigaste målet för de förslag som gäller arbetsmarknadsstödet är att förhindra utslagning och att samtidigt visa att en utbredd utslagningsutveckling inte kan anses vara godtagbar från samhällets synpunkt. Dessutom är det ett mål att återställa arbetsmarknadsstödet till ett aktivt stöd, vilket dess ursprungliga syfte är. På samma gång effektiviserar och förbättras basservicen för långtidsarbetslösa som får arbetsmarknadsstöd. Till denna del hänför sig förslagen till andra förslag genom vilka den serviceprocess som gäller arbetssökandena förbättras som en helhet. Dessutom tangerar förslagen definierandet av arbetslösa arbetssökandes rättigheter och skyldigheter. Genom förslagen strävas det också efter att samordna det arbetskraftspolitiska systemets olika delar i syfte att förbättra sysselsättningsverkan.

Den strukturutredning som gällt långtidsarbetslösa med arbetsmarknadsstöd visar att det just inte har lyckats att sysselsätta dem med de åtgärder som stått till buds. I praktiken skulle det sannolikt vara möjligt att öka de långtidsarbetslösa arbetsmarknadsstöddtagarnas intresse för arbetspraktik, om kostnaderna för uppehälle ersattes under praktiktiden. Till sitt innehåll kan arbetspraktiken jämföras med arbetsprövning, för vilken de nämnda ersättningarna betalas. Det skulle vara ändamålsenligt att extra kostnader som

en mottagare av arbetsmarknadsstöd har ersattes på enahanda grunder under den tid aktiva åtgärder pågår, oberoende av vilken åtgärd han deltar i.

Aven om ersättning för uppehälle skulle betalas under arbetspraktiken går det inte att med hjälp av arbetspraktik förhindra en utslagningsutveckling tillräckligt med beaktande av målgruppens storlek och arbetspraktikens nuvarande omfattning. Därför är det nödvändigt att utveckla också nya modeller för aktiva alternativ och att erbjuda mottagare av arbetsmarknadsstöd som varit arbetslösa mycket länge sådana. Problemet är det ringa antalet ytterligare möjligheter till aktiva alternativ, vilket bl.a. beror på att efterfrågan på arbetskraft inte uppkommer så länge arbetskraftskostnaderna är på samma nivå som nu. Därför gäller det att genom stödåtgärder främja åstadkommandet av ett utbud av aktiva alternativ för målgruppen. Stödåtgärderna måste dimensioneras så, att de bidrar till ett större utbud av aktiva alternativ.

Avsikten med att sammanslå arbetsmarknadsstödet och sysselsättningsstödet är att samordna de aktiva och de passiva systemen och att överflytta tyngdpunkten från stödjande av passivitet till stödjande av aktivitet. Stödsammanslagningen skapar inga nya stödsystem och inga nya administrativa arrangemang, eftersom de nuvarande stöden allokteras på ett nytt sätt. Stödsammanslagningen ger lokalnivån tillgång till en ny flexibel resurs med vars hjälp det går att leta upp nya möjligheter till aktivitet och som riktar sig till långtidsarbetslösa som löper den största risken att slås ut.

En aktivering av arbetslösa som riskerar utslagning, så att de inte längre lyfter utkomststöd, förutsätter ett ökat utbud av aktiva alternativ. Med hjälp av den s.k. tredje sektorn, frivillig- och medborgarorganisationer, partnerskapssamfund, verkstadsverksamhet, återanvändningscentraler, miljövard, idrottsorganisationer, vårdarbete och andra outnyttjade möjligheter går det att skapa tilläggsutbud för arbetslösa. Också inom den offentliga sektorn, i kommunerna, bör det åstadkommas fler uppgifter som är allmännyttiga och som stöder och bistår kommunernas egentliga serviceverksamhet utan att orsaka snedvridning i arbetsmarknadens funktion. Syftet med de nya aktiva alternativen är att upprätthålla de arbetslösas möjligheter till deltagande och att möjligheterna att

återinträda på den öppna arbetsmarknaden förbättras via aktivitet. Arbetsministeriet har utrett och bedömt den tredje sektorns sysselsättningsmöjligheter. Enligt utredningen är det möjligt att åstadkomma sysselsättningspotential inom frivillig- och medborgarverksamheten genom olika projekt på lokal nivå och i kontors-, underhålls- och andra uppgifter som stöder frivilligarbete.

3.2. De viktigaste förslagen

Arbetskraftsservice

Centralt vid reformen av det arbetskrafts-politiska systemet är att arbetssökandenas sökande av arbete och arbetssökningsfärdigheter stärks. I det syftet föreslås att hela serviceprocessen läggs om och att arbetssökandena i större utsträckning och mera systematiskt än förr erbjuds sådan utbildningsservice som stöder ett inträde på arbetsmarknaden samt olika slag av gruppsservice. Det är meningen att periodiska intervjuer med arbetssökandena, en bok som stöder sökandet av arbete (en s.k. jobbsökarbok), kompetensanalyser och en plan för arbetssökande (en s.k. jobbsökarplan) skall tas i bruk. I anslutning till att arbetskraftsserviceprocessen läggs om stöds förbättringen av arbetssökningsfärdigheterna genom utbildning för arbetslösa i konsten att söka arbete.

Arbetskraftsserviceprocessen och särskilt dess begynnelse utgör en central utgångspunkt för genomförandet av arbetsförvaltningens service. Det föreslås att lagen om arbetskraftsservice ändras så, att det i lagen föreskrivs om samarbete med arbetslösa arbetssökande kunder. Samarbetsformerna avses vara uppgörande och revidering av en plan för arbetssökande samt periodiska intervjuer med den arbetssökande. Kunden blir skyldig att delta i uppgörandet av planen för arbetssökande, intervjuerna och den service och de åtgärder som överenskommit i planen för arbetssökande.

Enligt propositionen skall sysselsättningsplanen, som nämns i sysselsättningslagen, ersättas med en plan för arbetssökande som tas in i lagen om arbetskraftsservice. Planen för arbetssökande utgår från kundens servicebehov. I planen överenskommit om olika servicealternativ och åtgärder som främjar den arbetssökandes placering på den öppna arbetsmarknaden. Planens innehåll och omfattning är beroende av den arbetssökandes

situation och servicebehov. Efter att personen anmält sig som arbetsökande är målet att en plan för arbetsökande skall göras upp tillsammans med honom redan vid den första intervjun. I lagen om arbetskraftsservice föreskrivs om när en plan senast skall göras upp. Planen kompletteras och preciseras under det fortsatta arbetsökandet vid intervjuer med den arbetsökande och i andra servicesituationer. I samband med att en plan för arbetsökande uppgörs företas också en kompetensanalys. Planen för arbetsökande revideras efter att den arbetslösa arbetsökanden har fått arbetslöshetsdagpenning under den maximala utbetalningstiden eller arbetsmarknadsstöd i minst 500 dagar.

För att serviceprocessen skall systematiseras föreslås att alla arbetskraftsbyråer tar i bruk periodiska intervjuer med de arbetsökande där det grundligt utreds sökandenas situation, de arbetssöknings-, rådgivnings- och övriga åtgärder som har vidtagits och deras verkningar samt där en plan för arbetsökande uppgörs eller revideras. Frågan om hur ofta intervjuerna skall göras avgörs i samband med att arbetsförvaltningens årliga resultatmål uppställs. När resultatmålen uppställs beaktas bl.a. arbetsmarknadssituationen. Till intervjuerna kan fogas vägledning, rådgivning, information och handledning i hur man söker arbete.

Dessutom är det meningen att ordna utbildning som främjar de arbetslösas färdigheter i fråga om att söka arbete så, att uppskattningsvis 200 000 personer varje år inleder en i genomsnitt två veckor lång kurs i ämnet. Arbetskraftsbyrån anskaffar eller ordnar utbildning för 130 000 personer i form av grupp-service, och utbildningen för 70 000 personer anskaffas i form av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Omläggningen av arbetskraftsserviceprocessen förutsätter också att betjäningsskapiteten ökas, vilket sker genom att nya experttjänstemän anställs vid arbetskraftsbyråerna.

Arbetsmarknadsstöd

Arbetsmarknadsstödet föreslås bli ändrat så, att det blir en ännu aktivare arbetskraftspolitisk åtgärd. Enligt förslaget sker detta genom reformer som skapar nya möjligheter för arbetslösa arbetsökande som har fått arbetslöshetsdagpenning under den maximala utbetalningstiden eller som har fått arbetsmarknadsstöd i 500 dagar.

Det föreslås att lagen om arbetsmarknadsstöd ändras så, att till en arbetsgivare kan betalas stöd som är lika stort som arbetsmarknadsstödet för arbete som utförs i arbetsförhållande och som sysselsätter långtidsarbetslösa som får arbetsmarknadsstöd och som har varit arbetslösa i minst 500 dagar. Det arbetsmarknadsstöd som den arbetslösa annars skulle få under tiden som arbetslös skulle således kunna betalas till arbetsgivaren. Med arbetsmarknadsstödet skulle man kunna sammanslå det sysselsättningsstöd som arbetskraftsbyrån betalar. Det nya sammansatta stödet blir ett alternativ till arbetspraktik som utförs utan arbetsförhållande. Stöd kan beviljas arbetsgivaren för en tid av högst 12 månader och det kan betalas till föreningar, hushåll, kommuner, samkommuner och företag.

Dessutom avses lagen om arbetsmarknadsstöd bli ändrad så, att en långtidsarbetslös som har varit arbetslös i minst 500 dagar och som deltar i arbetspraktik med arbetsmarknadsstöd kan få ersättning för uppehälle som motsvarar ersättningen om 30 mk per dag under tiden för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Utkomstskydd för arbetslösa

I det sammansatta stödet överförs arbetsmarknadsstödet, som annars skulle betalas till den arbetslösa, till arbetsgivaren. På så sätt förbrukas den arbetslösas arbetsmarknadsstöd under hela arbetsförhållandet. I det avseendet kan aktiveringen av arbetsmarknadsstödet jämföras med arbetsmarknadsstöd som betalas under arbetspraktik. Skillnaden är att arbetspraktik inte utförs inom ramen för ett arbetsförhållande. En som utför arbetspraktik kan inte uppfylla det arbetsvillkor som gäller utkomstskyddet för arbetslösa genom arbetspraktik. Utgångspunkten är att man genom att förbruka sitt eget arbetsmarknadsstöd inte på samma gång kan uppfylla det arbetsvillkor som gäller utkomstskyddet för arbetslösa. Inte heller kunde jämkat arbetsmarknadsstöd betalas i en sådan situation.

Ytterligare måste man som en central grund vid bedömningen av verkningarna av att arbetsvillkoret uppfylls beakta den reform av utkomstskyddet för arbetslösa som genomförts vid ingången av 1997 samt de ändringar av sysselsättningsstöden som företagits 1995. Arbetsvillkoret i fråga om ut-

komstskyddet för arbetslösa och upprepad delaktighet i det (återinträdesvillkor) förlängdes till 43 veckor, dvs. 10 månader. Syftet med ändringarna av utkomstskyddet för arbetslösa är att minska den samverkan i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa och stödssysselsättningen som uppmuntrar till passivitet. När sysselsättningsstödet reviderades uppställdes som mål för stödpolitiken att förutsättningarna att placera sig på arbetsmarknaden förbättras i stället för att arbetslösheten avbryts för en kort tid. Med det stödarbete som står till förfogande nu för tiden och som i genomsnitt pågår i sex månader kan man uppfylla bara en del av arbetsvillkoret. Meningen med det nya sammansatta stödet är att främja inträdet på den öppna arbetsmarknaden för dem som har varit arbetslösa mycket länge, inte en återgång till arbetslöshet. Om ett minst tio månader långt arbete som ordnas med hjälp av sammansatt stöd skulle uppfylla arbetsvillkoret direkt, skulle detta i många fall ointetgöra målen för reformen av utkomstskyddet för arbetslösa och stödssysselsättningen.

Med hänsyn till erfarenheterna av den totaleffekt som stödssysselsättningen och arbetsvillkoret har skulle en sådan möjlighet att uppfylla arbetsvillkoret som kopplats till det sammansatta stödet ha samma passiverande verkan som det tidigare sysselsättningsstödet, vilket ofta användes enbart i avsikt att uppfylla arbetsvillkoret. Systemet skulle leda den arbetslösa in i en situation där han väntar på att arbetslösheten går över tvåårsgränsen, dvs. pågår så länge att han har möjlighet att med arbetsmarknadsstöd få ett arbete som uppfyller arbetsvillkoret. Slutresultatet är att ett sådant stöd skulle förlänga arbetslöshetstiderna. Då skulle en åtgärd som avsetts vara aktiv bli ett passivt stöd med vilket man i första hand återbördar den sysselsatta till första etappen i den kedja som består av utkomstskydd för arbetslösa och arbetsmarknadsstöd. Ett sådant slutresultat skulle bara utgöra ett vidare steg i den process där den arbetslösa slås ut på den öppna arbetsmarknaden, och det strider mot de grundläggande syftena med hela reformen av det arbetskraftspolitiska systemet. Betalningen av arbetsmarknadsstöd för arbete i arbetsförhållande, varvid en del av arbetsvillkoret samtidigt skulle uppfyllas, kan därmed heller inte anses vara genomförbart med avseende på sysselsättningseffekten.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

föreslås bli ändrad så, att arbete som ordnas med sammansatt stöd inte uppfyller arbetsvillkoret. Däremot avses alla pensionsförmåner och övriga förmåner som hänför sig till arbetsförhållandet bli intjänade alldeles som i liknande arbetsförhållanden.

Övriga förslag

Utöver de förslag som hänför sig till det arbetskraftspolitiska systemet föreslås att lagen om arbetsmarknadsstöd ändras så, att de avbrottstider och den skyldighet att vara i arbete som åläggs vid vägran att ta del i eller vid avbrytande av arbete eller utbildning eller vid andra arbetsmarknadsförseelser förlängs. De avbrottstider som åläggs vid vägran att ta del i arbete och vid andra arbetsmarknadsförseelser avses bli förlängda så, att de nuvarande avbrottstiderna om sex veckor förlängs till två månader och skyldigheten att vara i arbete förlängs till tre månader.

Vidare föreslås att sysselsättningslagen ändras så, att kopplingen mellan dagsersättning enligt sysselsättningsstödet och grunddagpenning enligt 22 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa slopas. Enligt förslaget skall i lagen bli föreskrivet ett belopp som utgör normalt sysselsättningsstöd. Sysselsättningsstödet föreslås förbli lika stort som nu, dvs. 118 mk per dag.

Den ovan nämnda kopplingen kan slopas, eftersom det från sysselsättningsstödssystemets synpunkt inte finns behov av att binda sysselsättningsstödet storlek till den dagpenning som ges i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Inte heller finns det inom sysselsättningsstödssystemet något behov av att höja nivån på det stöd som betalas till arbetsgivaren.

Förändringar som gäller arbetslösa arbetsökandes rättigheter och skyldigheter

Reformen av det arbetskraftspolitiska systemet får konsekvenser för de arbetslösa arbetsökandenas rättigheter och skyldigheter. De förslag som gäller aktivering av arbetsökandet, den arbetslösas aktiva deltagande i uppgörandet av en plan för arbetssökande, kompetensanalysen, intervjuerna med den arbetssökande och de föreslagna nya åtgärderna ökar de arbetslösa arbetssökandenas

rättigheter och möjligheter att delta i åtgärder för främjande av sysselsättningen, men samtidigt förutsätter de att de arbetslösa arbetssökandena medverkar själva.

Aktiveringen av sökandet av arbete, basserVICEN och de arbetskraftspolitiska åtgärderna samt utvecklingen av arbetsmarknadsstödet bildar två aktiva perioder enligt arbetslöshetens längd. Enligt förslagen inleds en ny aktiv period för en mottagare av arbetsmarknadsstöd som har varit arbetslös över 500 dagar, och vid dess ingång har den arbetslösa rätt till en reviderad plan för arbetssökande med effektiviserade åtgärder. Således kan hela serviceprocessen struktureras i en aktiv basperiod som gäller dem som varit arbetslösa 0 - 24 månader och en ny aktiv period som gäller mottagare av arbetsmarknadsstöd som har varit arbetslösa i över 24 månader.

Enligt förslagen skall planen för arbetssökande vid sidan av intervjuerna med arbetssökande och kompetensanalysen vara ett centralt redskap vid stödjandet av aktivt sökande av arbete. Planen för arbetssökande är samtidigt en överenskommelse som den arbetssökande och arbetskraftsbyrån binder sig vid. Den arbetssökandes egen aktivitet och medverkan vid uppgörandet och genomförandet av planen är en förutsättning för att planen skall lyckas. Den arbetslösa har på så sätt rätt till en plan för arbetssökande och skyldighet att delta i uppgörandet och genomförandet av den.

Långtidsarbetslösa som får arbetsmarknadsstöd har givetvis samma skyldigheter som andra arbetssökande. De effektiviserade åtgärder som träder i kraft under den nya aktiva perioden medför skyldighet att delta i uppgörandet av en ny plan för arbetssökande och skyldighet att delta i de åtgärder som tillhandahålls under den nya aktiva perioden.

De arbetslösa arbetssökandenas rättigheter och skyldigheter kommer att ingå i den bok för arbetssökande som tas i bruk, och de finns till påseende vid alla arbetskraftsbyråer.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Statsekonomiska verkningar

Reformen av det arbetskraftspolitiska systemet är en helhet vars ekonomiska verk-

ningar är mera vidsträckta än enbart de verkningar som de föreslagna lagstiftningsändringarna har. Av de förändringar i anslutning till reformen som ingår i propositionen inverkar ändringen av lagen om arbetsmarknadsstöd på statsutgifterna. Av de andra ändringarna är de som föreslås i lagen om arbetsmarknadsstöd och som gäller vägran att delta i arbete eller åtgärder samt det förslag till ändring av sysselsättningslagen med avseende på beloppet av sysselsättningsstöd sådana som inverkar på statens utgifter.

Ändringarna av lagen om arbetskraftsservice medför i sig inga merkostnader för staten. Avsikten är dock att stärka arbetsförvaltningens personalresurser genom att anställa tilläggspersonal som experttjänstemän vid arbetskraftsbyråerna. Detta är nödvändigt för att en serviceprocess som är mera krävande än nu skall kunna genomföras, särskilt i de stora pendlingsregionerna. För avlöning av experttjänstemän har i budgetpropositionen för 1998 såsom tillägg beaktats 35 milj. mk. Med anslaget kan uppskattningsvis minst 150 experttjänstemän anställas vid arbetskraftsbyråerna. Vidare är det meningen att i en omfattning som motsvarar högst 240 årsverken permanenta uppgifter som sköts av personer som är sysselsatta vid arbetskraftsbyråerna med sysselsättningsanslag.

Omläggningen av serviceprocessen är förknippad med ordnande av s.k. jobbsökarutbildning i stor skala för de arbetssökande. Enligt budgetpropositionen står 19 milj. mk till förfogande för ordnande av utbildning i hur man söker arbete som sådan service som arbetskraftsbyrån anskaffar. Med anslaget kan kurser som förbättrar arbetssökandenas arbetssökningsfärdigheter ordnas för uppskattningsvis 130 000 arbetslösa. Dessutom anskaffas för uppskattningsvis 70 000 personer utbildning som förbättrar arbetssökningsfärdigheterna i form av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Arbetsmarknadsstödet föreslås bli aktiverat så, att det i kombination med sysselsättningsstöd kan betalas till en arbetsgivare som med hjälp av stödet anställer en långtidsarbetslös som fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd i minst 500 dagar. Det sammansatta stödet finansieras med det nuvarande passiva arbetsmarknadsstödet, som i annat fall skulle betalas till mottagaren av arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstiden. Beloppet av arbetsmarknadsstöd som beviljas arbetsgivaren avses

vara ca 2 500 mk per månad, och stöd kan beviljas för högst 12 månader per sysselsatt. Det uppskattas att 300 milj. mk av utgifterna för arbetsmarknadsstöd kommer att användas till sammansatt stöd.

Sysselsättningsstöddandelen avses bli överförd till det sammansatta stödet från anslaget för sysselsättningsstöd. I samband med reformen av det arbetskraftspolitiska systemet är avsikten att det genomsnittliga antalet stödsysselsatta skall minskas med 10 000 personer från 1997 års nivå. Av denna minskning föranleds dock en del av att det är meningen att uppgifter för stödsysselsatta vid statliga ämbetsverk och inrättningar permanentas; detta motsvarar 1500 personer. Antalet sysselsatta kommer att vara i medeltal 45 000 år 1998, enligt budgetpropositionen. Minskningen gäller den offentliga sektorn, staten och kommunerna, och den fördelas jämnt mellan dem. Behovet av anslag för sysselsättningsstöd minskar med sammanlagt 750 milj. mk från 1997 års slagsnivå.

Avsikten är dock att för det sammansatta stödet anvisa 300 milj. mk i sysselsättningsstöddandel. Sysselsättningsstöddandelen överförs till det sammansatta stödet från anslaget för dem som skall sysselsättas av staten så, att en del av anslagsöverföringen sker genom att statens sysselsättningsservice, som nämns i sysselsättningsförordningen, indras. Anslaget för sammansatt stöd utgör då 600 milj. mk. Med det sammansatta stödet beräknas i genomsnitt 10 000 arbetslösa bli sysselsatta 1998. Det sammansatta stödet kompenserar således minskningen i antalet personer som sysselsätts med sysselsättningsstöd. Med hjälp av det sammansatta stödet sysselsätts arbets sökande som har varit arbetslösa mycket länge. Det anslag som överförs från statens sysselsättningsservice till det sammansatta stödet riktar sig därmed till sådana arbetslösa som nu är delaktiga av sysselsättningsservicen.

Det sammanlagda antalet arbetslösa som sysselsätts med sysselsättningsstöd och sammansatt stöd blir i genomsnitt 55 000, liksom 1997. Behovet av sysselsättningsanslag minskar dock från 1997 års nivå, vilket beror på att det sammansatta stödet till en del finansieras med arbetsmarknadsstöd. Dessutom är enhetskostnaderna för sysselsättande med hjälp av sammansatt stöd lägre än statens stödsysselsättning.

Nedläggningen av statens sysselsätt-

ningsservice innebär ett genomsnittligt antal om ca 2 000 personer i fråga om nedgången i stödnivån. Inom sysselsättningsservicen betalas lönekostnaderna i sin helhet av sysselsättningsanslag, och den sysselsatta står i arbetsförhållande till arbetskraftsbyrån. Statens utgifter för sysselsättningsstöd minskar därför med 200 milj. mk.

Personer som har varit arbetslösa i minst 500 dagar och som deltar i arbetspraktik med arbetsmarknadsstöd börjar få ersättning för uppehälle (kostnader för resor och måltider) på samma grunder som personer som deltar i arbetskraftsutbildning. Detta medför en merkostnad om 23 milj. mk i utgifterna för arbetsmarknadsstöd.

Behovet av anslag för sysselsättningsstöd minskar med uppskattningsvis 36 milj. mk till följd av att den höjning som föreslås i arbetslöshetsdagpenningen inte avses bli genomförd i fråga om beloppet per dag inom sysselsättningsstödet.

Det beräknas att drygt 40 000 avbrottstider och skyldigheter att vara i arbete åläggs årligen för vägran att delta i arbete och andra arbetsmarknadsförseelser. År 1995 ålades sammanlagt 42 711 lagakraftvunna avbrottstider och skyldigheter att vara i arbete, varav drygt 15 000 gällde förtjänstskyddet och drygt 27 000 gällde förmåner som folkpensionsanstalten betalar ut och som staten finansierar i sin helhet. Av avbrottstiderna var 500 tre veckor långa, knappt 25 000 sex veckor långa och drygt 16 500 åtta veckor långa. Dessutom ålades knappt 1 000 styck- en åtta veckor långa skyldigheter att vara i arbete till följd av upprepad vägran att delta i arbete. Förlängningen av avbrottstiderna väntas minska utgifterna för arbetsmarknadsstöd med sammanlagt 14 milj. mk.

De författningsändringar som föreslås i propositionen tangerar de anslag för sysselsättningsprojekt som ingår i budgetpropositionen. Indragningen av sysselsättningsservicen kompenseras vid sidan av det sammansatta stödet av att anslaget för företagsamhetsunderstöd, som är avsett för de arbetslösas egna initiativ, höjs från nuvarande 10 milj. mk till 20 milj. mk, enligt budgetpropositionen. Syftet med företagsamhetsunderstödet är att avlöna ledare bl.a. för föreningarna för arbetslösa samt för andra lokala projekt som upprätthåller de arbetslösas aktivitet. Företagsamhetsunderstödet avses täcka hela lönen till dem som leder föreningarna för arbetslösa. För närvarande kan

det maximala företagsamhetsunderstödet vara högst 80 % av olika projektkostnader, lönekostnaderna inbegripna. Maximibeloppet ändras bara i fråga om de nämnda lönekostnaderna.

Dessutom ändras vid ingången av 1998 det sysselsättningspolitiska strukturstöd som avses i sysselsättningsförordningen till ett sysselsättningspolitiskt projektstöd för lokala projekt. Genom den nya åtgärden är det möjligt att finansiera bl.a. organiseringen av sådana projekt i anslutning till sammansatt stöd som kommer att inledas inom den tredje sektorn. Vidare utgör den en finansieringskälla för nya lokala initiativ. Till sysselsättningspolitiskt projektstöd beräknas åtgå 60 milj. mk, vilket är 20 milj. mk mera än 1997.

Kommunalekonomiska verkningar

De författningsändringar som föreslås i propositionen har ingen betydande inverkan på kommunalekonomin. Minskningen av antalet personer som är stödsysselsatta med sysselsättningsanslag med i genomsnitt 5 000 från år 1997 minskar inte bara statens utgifter utan också kommunernas löneutgifter. Av det sammansatta stödets sysselsättningsstöandel har i budgetpropositionen anvisats 100 milj. mk för sysselsättningsstöd till kommunerna. Tillsammans med arbetsmarknadsstödet utgör det sammansatta stödets andel 200 milj. mk inom kommunsektorn, med vilken summa kommunerna kan sysselsätta minst 3 000 arbetslösa.

Totalreformen av arbetskraftsservicen samt den nya aktiva perioden inklusive åtgärder för personer som har fått utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd i över 500 dagar kommer sannolikt att för sin del minska kommunernas utgifter för utkomststöd och andra sociala utgifter. Till exempel ordnas med det sammansatta stödets hjälp lönearbete i arbetsförhållande för mottagare av arbetsmarknadsstöd som har varit arbetslösa mycket länge och som ofta också får utkomststöd under arbetslöshetstiden. Det är uppenbart att arbetsmöjligheter som ordnas för sådana mottagare av arbetsmarknadsstöd minskar behovet av utkomststödförmåner och kommunernas utgifter för utkomststöd. Å andra sidan ökar en förlängning av avbrottstiderna utgifterna för utkomststöd med uppskattningsvis 5 milj. mk.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

I budgetpropositionen konstateras att serviceprocessen fås att fungera och en bättre kontroll över arbetsmarknaden inom stora pendlingsregioner fås till stånd genom en strukturell ökning av tjänster bland den personal som betjänar kunderna.

Planen för arbetssökande, intervjuerna med arbetssökande och de andra åtgärderna effektiviserar servicen, men på samma gång ökar de belastningen på arbetskraftsbyråerna. Grundligare planering av arbetssökandet inklusive en kompetensanalys förutsätter att en tillräcklig intervjutid reserveras för kunderna och att personalen är kunnig. För att serviceprocessens funktion, kvalitet och verkningsfullhet skall förbättras ökas arbetskraftsbyråernas personalresurser. Målet är att höja arbetsförvaltningens prestationsförmåga i de stora pendlingsregionerna och att höja nivån på yrkesskickligheten. På så sätt kan man effektivisera en större användning av arbetsförvaltningens service, en ökning av marknadsandelen och bättre möjligheter för de arbetslösa att återinträda i arbetslivet. Det är nödvändigt att anställa experttjänstemän för att reformen av det arbetskraftspolitiska systemet skall lyckas.

4.3. Verkningar för medborgarna

Systematiseringen av arbetskraftsserviceprocessen, de periodiska intervjuerna med arbetssökande och den plan för arbetssökande som uppgörs i samband med dem, kompetensanalysen, ökningen av personalresurserna samt åtgärderna under den nya aktiva perioden för dem som varit arbetslösa länge ökar den individuella servicens omfattning och inriktar den allt mer på de arbetslösa, och samtidigt förbättras kvaliteten på servicen. I det svåra sysselsättningsläget har det just inte lyckats att inrikta arbetskraftspolitiska åtgärder på dem som har varit arbetslösa över 500 dagar, dvs. över två år.

De nya åtgärder som föreslås i propositionen för dem som varit arbetslösa mycket länge överflyttar tyngdpunkten i fråga om stödsysselsättningen ännu mer än förr på de långtidsarbetslösa. Det sammansatta stödet och ersättningen för uppehälle under arbetspraktik är nya åtgärder som är avsedda enbart för sådana mottagare av arbetsmarknadsstöd som länge har varit arbetslösa. Så-

ledes förbättrar förslagen konkret också möjligheterna för långtidsarbetslösa att placera sig på arbetsmarknaden.

5. Beredningen av propositionen

Arbetsministeriet tillsatte den 28 november 1996 två utredningsmän som fick i uppdrag att revidera det arbetskraftspolitiska systemet. Utredningsmännens rapport "Mot en bättre fungerande arbetsmarknad" blev klar i maj 1997. Regeringens proposition med förslag till reform av det arbetskraftspolitiska systemet grundar sig i huvudsak på utredningsmännens förslag. Medan rapporten sammanställdes hörde utredningsmännen ett stort antal olika samarbetsparter och intressegrupper. Som sakkunniga hörde utredningsmännen bl.a. företrädare för Teollisuuden ja Työntajain Keskusliitto - Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Servicearbetsgivarna, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC, Akava och Företagarna i Finland. Utöver företrädarna för centralorganisationerna hörde utredningsmännen forskare som analyserat arbetsmarknadsstödet och utkomstskyddet för arbetslösa, tjänstemän vid social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet samt företrädare för Finlands Kommunförbund och Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY.

Utredningsmännen satte sig in i den nordiska och den internationella arbetskraftspolitiken genom att bekanta sig med det arbetskraftspolitiska systemet i Danmark och genom att som sakkunniga höra tjänstemän inom den danska arbetskraftsförvaltningen. Dessutom diskuterade utredningsmännen utgångspunkterna och riktlinjerna för en reform av det arbetskraftspolitiska systemet med sakkunniga vid OECD-sekretariatet och med företrädare för EU:s kommission, generaldirektorat V.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbetsministeriet. Den del av propositionen som gäller utkomstskyddet för arbetslösa och arbetsmarknadsstödet har beretts i samråd med social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen har företrädare för de centrala arbetsmarknadsorganisationerna, Finlands Kommunförbund och Företagarna i Finland hörts.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1998 och avses bli behandlad i samband med den. Propositionen tangerar regeringens proposition med förslag till ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, vilken ansluter sig till budgetpropositionen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om arbetskraftsservice

4 §. *Serviceens förstahandskaraktär och ordnande av service.* Det föreslås att i paragrafen skall nämnas att om åtgärder som syftar till sysselsättning av en kund som är arbetslös arbetssökande och om hans utkomstskydd under arbetslöshetstiden bestäms särskilt.

10 a §. 10 b §. *Anmälan om att bli enskild kund. Giltighetstiden för ansökan om arbete.* I 14 och 15 § förordningen om arbetskraftsservice finns bestämmelser om anmälan om att bli enskild kund och om giltighetstiden för ansökan om arbete. Det föreslås att nämnda bestämmelser skall flyttas från förordningen till lagen.

2 a kap. Samarbetet med en kund som är arbetslös arbetssökande

10 c §. *Rätt till plan för arbetssökande.* Det föreslås att i 1 mom. föreskrivs om rätten för en arbetslös arbetssökande till en plan för arbetssökande, en s.k. jobbsökarplan. Planen görs upp av kunden och arbetskraftsbyrån tillsammans. I planen överenskomms om åtgärder med vilkas hjälp kunden och arbetskraftsbyrån förbättrar kundens sysselsättningsmöjligheter och upprätthåller hans arbetsmarknadsfärdigheter. I planen överenskomms dessutom om arbetskraftsservice och andra åtgärder som ordnas i enlighet med kundens behov såsom rehabilitering, utbildning, arbetspraktik och sysselsättning med sysselsättningsstöd. Dessutom utförs en kompetensanalys, med vars hjälp man försöker skapa sig en bild av bl.a. kundens färdigheter och kunnande och om särskilda kunskaper som han besitter.

Planen görs i regel upp vid en inledande intervju med arbetssökanden, varefter den vid behov kompletteras och ändras bl.a. i samband med de periodiska intervjuerna. Enligt 2 mom. skall planen göras upp senast när kunden har varit arbetslös i fem månader. Utgångspunkten är att planen skall

göras upp innan en kund väljs till arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller anvisas till sådan arbetspraktik som avses i 2 kap. lagen om arbetsmarknadsstöd eller till någon annan åtgärd. Uppgörandet av en plan för arbetssökande skall alltid vara en förutsättning för att en kund skall kunna anvisas sådana sysselsättningsfrämjande åtgärder som avses i sysselsättningslagen eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

En arbetslös arbetssökande som omfattas av systemet med arbetsmarknadsstöd och som har fått maximibeloppet av arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som på basis av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd i minst 500 dagar, har enligt 3 mom. rätt till en reviderad plan för arbetssökande. Av den som första gången kommer ut på arbetsmarknaden och som omfattas av systemet med arbetsmarknadsstöd förutsätts att han har varit i behov av ekonomiskt stöd och att arbetsmarknadsstöd de facto har betalats för nämnda tid om 500 dagar. Till arbetsmarknadsstödsdagarna hänförs alla de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd betalas, även om stödet enligt 23 § 3 mom. hade betalats jämkat eller minskat eller enligt 26 § partiellt. Till den nämnda tiden på 500 dagar hänförs däremot inte sådan tid under vilken stöd har betalats på den grunden att personen har deltagit i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, arbetspraktik eller andra arbetskraftspolitiska åtgärder som vidtagits med hjälp av arbetsmarknadsstöd.

Enligt 4 mom. har en enskild kund som avses i 3 mom. rätt till sådan service och andra åtgärder som specificeras i planen inom ramen för de anslag som anvisats för arbetskraftsbyråns bruk. Andamålsenligheten i fråga om den arbetskraftsservice som står till buds och i fråga om andra åtgärder bedöms i den plan som gjorts upp tillsammans med den enskilda kunden, och arbetskraftsbyrån har inte möjlighet att vägra kunden sådan service eller sådana åtgärder som ingår i planen, om kunden uppfyller villkoren för servicen eller åtgärderna och om arbetskraftsbyrån har anslag för dem.

10 d §. *Periodiska intervjuer med arbetsökande.* Enligt paragrafen skall planen för arbetsökande ses över och revideras vid intervjuer som görs med jämna mellanrum och till vilka Arbetskraftsbyrån kallar sådana kunder som är arbetslösa arbetsökande. Vid intervjun bedömer Arbetskraftsbyrån och kunden tillsammans hur arbetsökandet har gått och andra omständigheter i anslutning till detta, och vid behov kompletteras också den kompetensanalys som gjorts beträffande kunden.

10 e §. *Samarbetskyldighet.* Enligt paragrafen är en kund skyldig att delta i intervjuerna med arbetsökande och i uppgörandet av planen för arbetsökande samt att delta i sådan service eller sådana åtgärder om vilka överenskommit i planen. Om en kund vid kallelse inte infinner sig till intervjun vid Arbetskraftsbyrån eller om han inte deltar i uppgörandet av planen för arbetsökande eller i sådana Arbetskraftspolitiska åtgärder om vilka överenskommit i planen, tillämpas beträffande påföljderna vad som i 10 b § 2 mom. föreskrivs om försummande av att vidta de åtgärder för att hålla ansökan om arbete i kraft som Arbetskraftsbyrån har bestämt. Påföljden att ansökan om arbete upphör att vara i kraft förutsätter att påföljden nämns i Arbetskraftsbyråns kallelse. De avbrottsstider som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i lagen om arbetsmarknadsstöd tillämpas om en persons förfarande uppfyller de kriterier som avses i dem, t.ex. om han upprepade gånger vägrar delta i uppgörandet av en plan för arbetsökande.

Ikraftträdelsebestämmelse. Personer beträffande vilka villkoret gällande fem månaders arbetslöshet blir uppfyllt den 1 januari 1998 eller senare, har fr.o.m. lagens ikraftträdande i enlighet med den rätt till en plan för arbetsökande. Likaså har fr.o.m. ingången av 1998 en person för vars del maximitiden för arbetslöshetsdagpenning eller den tid på 500 dagar under vilken arbetsmarknadsstöd betalas går ut efter att lagen trätt i kraft rätt till en dylik plan eller till revidering av en tidigare sysselsättningsplan.

Om de nämnda tiderna beträffande uppgörandet av en plan går ut innan lagen trätt i kraft, görs de planer som förutsätts i lagen upp senast under en övergångsperiod på två år. Avsikten är att planerna först skall göras upp för de arbetsökande som varit arbetslösa längst.

Om för en person innan lagen trätt i kraft har gjorts upp en sådan sysselsättningsplan som avses i 17 § sysselsättningslagen och som uppfyller villkoren för den föreslagna planen för arbetsökande, ersätter denna den plan för arbetsökande som görs upp senast efter fem månaders arbetslöshet.

1.2. Lagen om arbetsmarknadsstöd

2 §. *Lagens tillämpningsområde.* Arbetsmarknadsstödet omfattar enligt förslaget på samma sätt som i dag en i det föreslagna 1 mom. 1 punkten avsedd person som inte uppfyller det arbetsvillkor som är en förutsättning för erhållande av arbetslöshetsdagpenning och som är i behov av ekonomiskt stöd, samt en i 1 mom. 2 punkten avsedd person som har fått arbetslöshetsdagpenning under maximitiden 500 dagar. För att praxis beträffande tolkningen skall bli klarare föreslås att i 1 mom. 2 punkten tas in en uttrycklig bestämmelse om att rätten till arbetsmarknadsstöd skall gälla också en sådan person som har fått arbetslöshetsdagpenning i 500 dagar och vars rätt till arbetslöshetsdagpenning på basis av den s.k. rätten till tilläggsdagar enligt 26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa har upphört först efter det att han har fyllt 60 år.

I 2 mom. föreslås att lagens tillämpningsområde utvidgas så att arbetsmarknadsstöd förutom till en i 1 mom. avsedd person som är berättigad till arbetsmarknadsstöd också kan betalas till en arbetsgivare som sysselsätter en arbetslös som har fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden eller arbetsmarknadsstöd i 500 dagar. Om arbetsmarknadsstödet till arbetsgivaren föreskrivs närmare nedan i denna lag, särskilt i det föreslagna nya 2 a kap., samt genom förordning.

8 §. *Avtal om arbetspraktik.* Om avtal om arbetspraktik, om maximitiden för sådant och om arbetsökandens rätt till en ny arbetspraktikperiod efter att maximitiden för arbetspraktik gått ut föreskrivs i 8 § förordningen om arbetsmarknadsstöd. Enligt förslaget tas de nämnda bestämmelserna i förordningen, vilka motsvarar nuläget, in som nya 3 och 4 mom. i lagens 8 §. Enligt 3 mom. ingås avtalet om arbetspraktik för den tid introduktionen av personen i fråga i arbetet och arbetslivet beräknas ta i anspråk. Ett avtal om arbetspraktik eller flera avtal om arbetspraktik sammanlagt kan i regel vara i kraft i högst 12 månader. Av särskilda skäl,

såsom för förhindrande av utslagning på arbetsmarknaden, kan den tid flera avtal om arbetspraktik sammanlagt kan vara i kraft uppgå till högst 18 månader. Till skillnad från den nuvarande regleringen i förordningen kan som särskilda skäl betraktas också risk för utslagning som drabbar någon annan arbetslös än en som är yngre än 25 år.

Enligt 4 mom. kan en person som har fullgjort arbetspraktik under maximitiden för sådan på nytt anvisas till arbetspraktik när han har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 13, 16 eller 16 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och har fått arbetslöshetsdagpenning under maximitiden samt på nytt uppfyller villkoren för arbetsmarknadsstöd. Om en person som deltagit i arbetspraktik under den föreskrivna maximitiden inte kan sysselsättas på annat sätt, börjar maximitiden räknas på nytt efter att personen i fråga på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd i minst 500 dagar efter att maximitiden gått ut.

11 a §. *Övriga förmåner.* Om de ersättningar för resekostnader samt andra kostnader för uppehälle och inkvartering samt om de ersättningar för resekostnader och extra arbetsprövningskostnader som under utbildningstiden betalas till en mottagare av arbetsmarknadsstöd föreskrivs i 10 § 2 mom. och 11 § 2 mom. För att förbättra de ekonomiska möjligheterna för en långtidsarbetslös att delta i arbetspraktik föreslås att en mottagare av arbetsmarknadsstöd som fått arbetsmarknadsstöd i 500 dagar eller som fått arbetslöshetsdagpenning under maximitiden skall ha rätt till ersättning för uppehälle också för resekostnader och kostnader för uppehälle under arbetspraktiktiden. Om ersättningen för uppehälle föreskrivs närmare genom förordning. På frågor som gäller ersättningen, bl.a. meddelandet av beslut, tillämpas dessutom vad som i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1950) bestäms om ersättning för uppehälle.

12 §. *Plan för arbetssökande.* Det föreslås att i rubriken för paragrafen och i paragrafen görs de tekniska ändringar som föranleds av att sysselsättningsplanen ändras till en plan för arbetssökande. Revideringen av planen för arbetssökande till följd av långvarig arbetslöshet är dessutom en förutsättning för att en arbetslös skall kunna anvisas sådant arbete beträffande vilket för lönekostnaderna betalas arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren.

I regel skall uppgörandet av planen vara en förutsättning för att en arbetslös skall kunna anvisas eller väljas till sådana arbetskraftspolitiska åtgärder som avses i 2 kap.

2 a kap. **Betalning av arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren**

12 a §. *Förutsättningar för betalning av stöd till arbetsgivaren.* I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för det arbetsmarknadsstöd som beviljas arbetsgivaren. Enligt det föreslagna 1 mom. kan arbetskraftsbyrån bestämma att arbetsmarknadsstödet i stället för till personen själv skall betalas till en arbetsgivare som ingår ett arbets- eller läroavtal med en sådan långtidsarbetslös som avses i lagens 2 § 2 mom. och som är berättigad till arbetsmarknadsstöd. Arbetsförhållandet kan också vara på deltid. En person anses enligt 2 mom. vara berättigad till arbetsmarknadsstöd även om till honom omedelbart före arbetsförhållandets början inte har betalats arbetsmarknadsstöd på grund av avbrottstid, självrisktid, jämkning eller behovsprövning av arbetsmarknadsstödet eller på grund av att ansökan blivit försenad.

Arbetsmarknadsstöd kan enligt 3 mom. betalas till arbetsgivaren antingen separat eller tillsammans med sådant sysselsättningsstöd som avses i sysselsättningslagen och i förordningen. En förutsättning för att arbetsmarknadsstödet skall sammanslås med sysselsättningsstödet är att beloppet av sysselsättningsstöd inte överstiger beloppet av normalt sysselsättningsstöd.

För att arbetsmarknadsstödet skall kunna sammanslås med sysselsättningsstödet förutsätts att villkoren för erhållande av dessa stöd inte avviker väsentligt från varandra. Därför tillämpas enligt 4 mom. bestämmelserna i sysselsättningslagen och i 4 kap. sysselsättningsförordningen på sådant arbetsmarknadsstöd som beviljas arbetsgivaren, om något annat inte följer av denna lag eller av en förordning som utfärdats med stöd av den. Sysselsättaren kan vara en kommun, en samkommun eller någon annan sammanslutning samt ett företag eller någon annan arbetsgivare, men inte ett statligt ämbetsverk eller en statlig inrättning. Beträffande syftet med beviljandet av stöd, kombinerandet av sysselsättandet med övriga åtgärder till olika utvecklingsvägar, förutsättningarna för stöd till företag och de särskilda förutsättningarna

för stöd, såsom förhindrande av konkurrensnedvridning och inverkan av uppsägningar och permitteringar på arbetsplatsen på beviljandet av stöd är stödet likadant som sysselsättningsstödet. Enligt 21 § 1 mom. 1 punkten sysselsättningsförordningen kan sysselsättningsstöd inte beviljas, om det arbetsförhållande för vilket stödet är avsett har börjat innan beslut har fattats om beviljande av stöd. Det bindande arbetskraftspolitiska utlåtande om huruvida villkoren för beviljande av stöd är uppfyllda eller inte som arbetskraftsmyndigheten avger med stöd av 34 § är sakligt sett ett beslut. Ett arbetsförhållande kan således börja när utlåtandet har avgetts, även om folkpensinsanstaltens lokalbyrå ännu inte har gett ett skriftligt beslut. I avvikelse från sysselsättningsstödet är arbetsmarknadsstödet till arbetsgivaren inte beroende av de anslag som anvisats arbetskraftsbyrån, utan denna kan inom ramen för sin prövningsrätt bestämma att stödet i enlighet med med den föreslagna lagen skall betalas till arbetsgivaren. Dessutom avviker det stöd som betalas till arbetsgivaren i fråga om stödets belopp och maximitiden för stöd, arbetstiden gällande det understödda arbetet samt fattandet av beslut som gäller flera kalenderår från de villkor som tillämpas när det gäller sysselsättningsstödet.

I många fall är en person som blir arbetsförmögen i arbetsförhållandets början inte berättigad till lön under sjukdomstiden av arbetsgivaren. Dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) betalas först efter en självrisktid. Arbetstagaren har inte rätt till arbetsmarknadsstöd under denna tid, eftersom han inte är arbetslös. För att undvika att personer helt blir utan stöd och för att förenkla utbetalningen föreslås att arbetsgivaren under nämnda tid skall vara skyldig att betala en lön som åtminstone uppgår till beloppet av fullt arbetsmarknadsstöd till en person som sysselsatts med arbetsmarknadsstöd eller sammansatt stöd. En förutsättning för skyldigheten att betala lön är att personen under samma tid inte på basis av arbetsförmågan får lagstadgad förmån eller på andra grunder lön under sjukdomstiden av arbetsgivaren.

12 b §. *Stödets belopp.* I paragrafen bestäms om beloppet av det arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren. Enligt förslaget betalas till arbetsgivaren fullt arbetsmarknadsstöd enligt 23 § 1 mom., som till sin storlek motsvarar grunddagpenningen

inom utkomstskyddet för arbetslösa. Om de regeringspropositioner som ansluter sig till statsbudgeten för 1998 godkänns, är beloppet av fullt arbetsmarknadsstöd 120 mk per dag fr.o.m. ingången av 1998, och beloppet av normalt sysselsättningsstöd på motsvarande sätt 118 mk. Med beaktande av den föreslagna bestämmelsen i 12 a § 3 mom. är beloppet av sammansatt stöd per månad således högst 5 117 mk per månad.

Med arbetsmarknadsstödet eller det sammansatta stödet kan de lönekostnader som arbetsgivaren åsamkas av hel- eller deltidsarbete vid behov täckas i sin helhet. Lönekostnaderna fastställs i 2 mom. på samma sätt som de kostnader som enligt 24 § sysselsättningsförordningen skall betalas till statens ämbetsverk och inrättningar av sysselsättningsanslagen. Eftersom ett obetydligt deltidsarbete inte märkbart främjar en långtidsarbetslös persons återinträde på arbetsmarknaden, betalas stöd inte om lönekostnaderna är mindre än det fulla arbetsmarknadsstöd som avses i det föreslagna 1 mom. Om de lönekostnader som åsamkats arbetsgivaren är mindre än maximibeloppet av det sammansatta stödet eller det belopp som beviljats arbetsgivaren, beviljas eller betalas ett nedsatt stöd. Avdraget görs från sysselsättningsstödet.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning beträffande maximibeloppet av det sammansatta stöd som betalas till olika arbetsgivare och om förfarandet vid betalningen av stöd.

12 c §. *Stödets varaktighet.* I lagrummet föreskrivs om maximitiden för sådant arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren samt om betalning av nytt stöd efter att maximitiden har gått ut. Enligt förslaget kan till arbetsgivaren betalas arbetsmarknadsstöd för högst 12 månader per person.

Beträffande beräkningen av maximitiden föreslås en hänvisning till den föreslagna 8 § 4 mom.; efter att maximibeloppet av stöd har betalats till arbetsgivaren, kan arbetsmarknadsstödet för en person betalas på nytt till arbetsgivaren när personen i fråga har uppfyllt det arbetsvillkor som avses i 13, 16 eller 16 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och när han har fått arbetslöshetsdagpenning under maximitiden 500 dagar samt därefter på nytt blivit berättigad till arbetsmarknadsstöd. Om en person som varit sysselsatt under den föreskrivna maximitiden inte kan sysselsättas på annat sätt, börjar

maximitiden räknas på nytt efter att personen i fråga på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd i minst 500 dagar efter att maximitiden gått ut.

13 §. *Rätt till arbetsmarknadsstöd.* I 4 mom. föreslås bestämmelser om de verkningar det arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren har på en persons rätt till arbetsmarknadsstöd. Enligt förslaget har en person inte rätt till arbetsmarknadsstöd för den tid under vilken stöd betalas till den arbetsgivare som sysselsatt honom. Till en deltidssysselsatt betalas således inte jämkat arbetsmarknadsstöd, eftersom arbetsmarknadsstödet betalas till arbetsgivaren som stöd för sysselsättandet av honom.

17 §. *Vägran att delta i arbetskraftspolitiska åtgärder.* Den som upprepade gånger vägrar delta i sådan av Arbetskraftsbyrån erbjuden arbetspraktik eller av den erbjudna yrkesväglednings- och rehabiliteringsåtgärder eller andra sysselsättningsfrämjande åtgärder som kan anses vara skäliga, har enligt den gällande 17 § under sex veckor inte rätt till arbetsmarknadsstöd. I 1 mom. föreslås att den avbrottsid som är en följd av ett ovan nämnt förfarande skall förlängas från sex veckor till två månader.

När en i lagens 2 § 2 mom. avsedd person som länge varit arbetslös vägrar delta i arbetspraktik förutsätts enligt 2 mom. inte att förfarandet upprepas, utan avbrottsiden på två månader börjar redan efter att en person en gång utan godtagbart skäl vägrat delta i en åtgärd. Eftersom en långtidsarbetslös enligt 11 a § har rätt till ersättning för resekostnader och andra kostnader för uppehälle, har skyldigheten att delta i arbetspraktik inte begränsats till pendlingsregionen. Vid bedömningen av om en person skall anses ha godtagbart skäl att vägra delta i arbetspraktik utanför pendlingsregionen skall givetvis hans ekonomiska möjligheter samt de eventuella verkningarna av resekostnader och andra kostnader till följd av mottagandet av arbetspraktikplatsen på hans grundläggande utkomst beaktas.

18 §. *Skyldighet att delta i utbildning.* Enligt den gällande 18 § 1 mom. leder vägran att delta i, avbrytande av eller avstängning av eget förvållande från arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller motsvarande utbildning utan godtagbart skäl till att stöd inte betalas under en tid av sex veckor. Enligt förslaget förlängs denna avbrottsid från sex veckor till två månader. Samtidigt jämställs

med vägran ett förfarande där en person genom sitt eget förfarande har orsakat att han inte blivit vald till utbildningen, i överensstämmelse med den ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsdagpenning.

19 §. *Avbrytande av arbetskraftspolitiska åtgärder.* Den som utan giltigt skäl avbryter eller av eget förvållande måste avbryta deltagande i arbetspraktik eller yrkesväglednings- eller rehabiliteringsåtgärder som måste anses vara skäliga har enligt den gällande 19 § 1 mom. under sex veckor efter avbrottet inte rätt till arbetsmarknadsstöd. Enligt förslaget förlängs denna avbrottsid från sex veckor till två månader. Samtidigt föreslås att förutom avbrytande av arbetspraktik eller yrkesväglednings- eller rehabiliteringsåtgärder också avbrytandet av andra sysselsättningsfrämjande åtgärder som måste anses vara skäliga skall leda till att betalningen av stöd avbryts för nämnda tid. För att betalningen av stöd på ovan nämnt sätt skall kunna avbrytas, förutsätts i fråga om de andra sysselsättningsfrämjande åtgärderna att personens utkomst under den tid han deltar i en åtgärd, t.ex. sådan gruppsservice som Arbetskraftsbyrån ordnar, har tryggats så att den är på samma nivå som vid deltagandet i arbetspraktik eller arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

20 §. *Rätt till arbetsmarknadsstöd i vissa fall.* Det föreslås att i hänvisningsbestämmelsen i 2 mom. görs de ändringar som beror på förslagen gällande 17 §. Samtidigt föreslås att den tid under vilken en person till följd av klandervärt förfarande är skyldig att vara i arbete eller delta i utbildning, som i dag är åtta veckor, förlängs till tre månader.

28 §. *Ansökan om arbetsmarknadsstöd.* I 3 mom. föreslås bestämmelser om sökande av sådant arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren. Enligt förslaget skall ansökan riktas till folkpensionsanstaltens lokalbyrå. Ansökan och framställan om beviljande av stöd kan också lämnas in till Arbetskraftsbyrån. Om de omständigheter som hänför sig till ansökan och till de uppgifter som behövs för beviljandet och utbetalningen av stöd bestäms närmare genom förordning.

29 §. *Betalning av arbetsmarknadsstöd.* I lagrummets 2 mom. föreslås bestämmelser om betalningen av sådant arbetsmarknadsstöd som beviljats arbetsgivare. Enligt

förslaget betalas stöd för de dagar för vilka arbetsgivaren är skyldig att betala lön, dock högst för fem dagar per kalendervecka. Det är inte möjligt att betala arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren för de dagar för vilka till arbetsgivaren betalas sjukdagpenning eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapening. Nämnda ersättningsdagar hänförs till maximitiden på fem dagar.

30 §. *Folkpensionsanstaltens beslut samt sökande av ändring.* Det föreslås att i 6 mom. föreskrivs om rätten att söka ändring i beslut gällande arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren. I ett sådant beslut får ändring inte sökas genom besvär. Beträffande sysselsättningsstöden finns i sysselsättningslagen motsvarande förbud mot att söka ändring i arbetskraftsbyråns beslut. Gällande rättelse av sak- och skrivfel i beslut samt undanröjande av beslut iakttas i tillämpliga delar vad som i 33 och 33 a § bestäms i fråga om arbetsmarknadsstöd som betalas till personen själv. På grund av förbudet gällande sökande av ändring tillämpas dock inte vad som i 33 § 2 mom. bestäms om arbetslöshetsnämnden, om försäkringsdomstolen och om rätten att söka ändring genom besvär.

34 §. *Arbetskraftspolitiskt utlåtande.* Det föreslås att i 1 mom. görs de tekniska ändringar som beror på de föreslagna ändringarna.

35 §. *Återkrav.* Vid återkrav har arbetsgivaren givetvis inte skyldighet att återbetala arbetsmarknadsstöd som utan grund har betalats till arbetstagaren själv, och en arbetstagare har inte skyldighet att ansvara för stöd som utan grund har betalats till arbetsgivaren. Det föreslås att till lagens 35 § fogas ett nytt 5 mom., enligt vilket stöd som utan grund har betalats till arbetsgivaren återkrävs. Återkravet förutsätter att arbetsmarknadsstödet har använts i strid med bestämmelserna eller de villkor i beslutet om beviljande. Om beslutet om beviljande av stöd ursprungligen har grundat sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller om det uppenbart har stridit mot lagen, förutsätts att beslutet har rättats enligt 33 och 33 a § före återkravet.

På det belopp som återbetalas skall arbetsgivaren i årlig ränta betala den referensränta som Finlands Bank har fastställt, ökad med tre procentenheter, och i dröjsmålsränta efter den dag som bestäms i beslutet om återkrav den referensränta som Finlands Bank har

fastställt, ökad med sju procentenheter.

I fråga om återkrav hos arbetsgivaren tillämpas dessutom vad som bestäms i 1—4 mom. I regel återkrävs stödet i sin helhet, om inte det betalda beloppet är litet. Utgångspunkten är att denna princip alltid skall tillämpas på stöd som utan grund har betalats till en kommun eller ett företag. När det gäller återkrav av stöd som har betalats t.ex. till ett allmännyttigt samfund eller en enskild person är det däremot möjligt att jämka återkravet, om det att stödet betalades utan grund inte berodde på svikligt förfarande eller grovt vållande från arbetsgivarens eller hans företrädares sida.

Folkpensionsanstaltens beslut vinner med beaktande av 30 § 6 mom. genast laga kraft och får verkställas såsom en dom som har vunnit laga kraft, och beloppet kan enligt 3 mom. kvittas mot andra förmåner som betalas till arbetsgivaren.

Ikraftträdelsebestämmelse. Till en mottagare av arbetsmarknadsstöd börjar betalas ersättning för uppehälle på de villkor som nämns i förslaget, om ett sådant avtal om arbetspraktik som avses i 8 § efter att lagen trätt i kraft görs upp mellan den som ordnar arbetspraktiken och arbetskraftsbyrån.

Ändringarna gällande avbrottstiderna och skyldigheten att vara i arbete tillämpas, om det förfarande som leder till en påföljd enligt 17 eller 18 §, 19 § 1 mom. eller 20 § 2 mom. äger rum efter att lagen trätt i kraft.

1.3. Sysselsättningslagen

17 §. *Sysselsättningsplan.* Det föreslås att i sysselsättningslagen upphävs bestämmelserna om sysselsättningsplan. Sysselsättningsplanen föreslås bli ersatt med en plan för arbetssökande, om vilken bestäms i lagen om arbetskraftsservice.

21 §. *Sysselsättningsstöd till kommunen.* Det föreslås att kopplingen av normalt sysselsättningsstöd till grunddagpenning enligt 22 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa slopas. Det föreslås att i paragrafen tas in en bestämmelse enligt vilken beloppet av normalt sysselsättningsstöd är 118 mk per dag.

1.4. Lag om ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa

13 och 16 §. *Rätt till grunddagpenning. Löntagares rätt till dagpenning avvägd enligt*

förtjänsten. För tryggande av en smidig verkställighet föreslås att 13 § 2 mom. och det temporärt gällande 5 mom. samt 16 § 2 mom. och det temporärt gällande 9 mom., vilka lagrum gäller uppfyllande av arbetsvillkoret, preciseras så, att uppfyllandet av arbetsvillkoret anges i kalenderveckor. Med beaktande av de principer som följs vid lönebestämningen förutsätter uppfyllandet av arbetsvillkoret i arbete inte heller efter ändringen att arbetsförhållandet har varat en hel kalendervecka, om arbetstiden per kalendervecka eller under en period av fyra på varandra följande kalenderveckor uppfyller de villkor om vilka bestäms i lagrummet.

I denna proposition föreslås att systemet med arbetsmarknadsstöd ändras så, att arbetsmarknadsstödet kan betalas till arbetsgivaren. Med stödet kan alla lönekostnaderna för en långtidsarbetslös ersättas. Arbetsvillkoret uppfylls inte genom arbete som utförts i ett arbets- eller läroavtalsförhållande för vilket arbetsmarknadsstöd eller sammansatt stöd har betalats. En bestämmelse om detta föreslås bli intagen som ett nytt 5 mom. i 13 § beträffande arbetsvillkoret för grunddagpenning och som ett nytt 10 mom. i 16 § beträffande den enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenningen.

I de situationer som räknats upp i 16 § 4 mom. kan granskningsperioden för det arbetsvillkor som gäller både grunddagpenning och inkomstrelaterad dagpenning förlängas. Förlängning är möjlig också av andra godtagbara skäl som kan jämföras med de ovan nämnda, såsom studier. Eftersom en person som är sysselsatt med sammansatt stöd vore förhindrad att vara på arbetsmarknaden på det sätt som uppfyllandet av arbetsvillkoret förutsätter, skulle granskningsperioden för hans vidkommande förlängas med en period som är lika lång som sysselsättningsperioden.

I kraftträdelsebestämmelse. Arbetsvillkoret uttryckt i kalenderveckor tillämpas, om bedömningen av huruvida arbetsvillkoret är uppfyllt eller inte sker efter att lagen trätt i kraft, dvs. om en person anmäler sig som arbetslös arbets sökande 1998 eller senare.

1.5. Lag om ändring och temporär ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa

13 och 16 §. *Rätt till grunddagpenning. Löntagares rätt till dagpenning avvägd enligt*

förtjänsten. Om möjligheten för den som deltagit i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning att på vissa villkor jämställa utbildningstiden med arbete som uppfyller arbetsvillkoret föreskrivs i lagen 666/1996. Vad gäller 13 § mom. 5 och 16 § mom. 9 avses lagen gälla temporärt till utgången av år 1998. Beträffande nämnda moment föreslås motsvarande ändringar som tidigare föreslagits rörande 13 § mom. 2 och 16 § mom. 2.

I kraftträdelsebestämmelse. Arbetsvillkoret uttryckt i kalenderveckor tillämpas, om bedömningen av huruvida arbetsvillkoret är uppfyllt eller inte sker efter att lagen trätt i kraft, dvs. om en person anmäler sig som arbetslös arbets sökande 1998 eller senare.

2. Närmare bestämmelser

2.1. Allmänt

De föreslagna ändringarna i lagen om arbetskraftsservice, lagen om arbetsmarknadsstöd och sysselsättningslagen inverkar på de författningar och bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av nämnda lagar.

2.2. Förordningen om arbetskraftsservice

I förordningen om arbetskraftsservice tas in närmare bestämmelser om innehållet i och uppgörandet av planen för arbets sökande samt om innehållet i de periodiska intervjuerna med arbets sökande.

I 4 § förordningen om arbetskraftsservice finns bestämmelser om kundservice. I paragrafen sägs bl.a. att ett arbetskraftsserviceprogram vid behov kan göras upp. Dessutom hänvisas i paragrafen till sysselsättningsplanen enligt 17 § sysselsättningslagen. Eftersom arbetskraftsserviceprogrammet och sysselsättningsplanen ersätts med en plan för arbets sökande som tas in i lagen om arbetskraftsservice, upphävs arbetskraftsserviceprogrammet och görs i hänvisningsbestämelsen en ändring till följd av propositionen.

I 14 och 15 § förordningen om arbetskraftsservice finns bestämmelser om anmälan om att bli enskild kund och giltighetstiden för ansökan om arbete. I denna proposition föreslås att de ovan nämnda bestämmelserna överförs till lagen om arbetskraftsservice. Nämnda bestämmelser i förordningen upphävs såsom onödiga.

2.3. Sysselsättningsförordningen

I sysselsättningsförordningen finns bestämmelser om de olika formerna av sysselsättningsstöd, om förutsättningarna för beviljande av stöd, stödets belopp och dess varaktighet. I 2 § 1 mom. 6 punkten sysselsättningsförordningen definieras normalt sysselsättningsstöd genom en hänvisning till 22 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Eftersom kopplingen av beloppet av sysselsättningsstöd till grunddagpenningen föreslås bli slopad i sysselsättningslagen, ändras bestämmelsen i förordningen på motsvarande sätt.

Det föreslås att i 12 a § lagen om arbetsmarknadsstöd tas in bestämmelser om förutsättningarna för sådant arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren. I paragrafen sågs att på sysselsättningsstöd som betalas till arbetsgivaren tillämpas vad som i sysselsättningslagen och i 4 kap. sysselsättningsförordningen föreskrivs om sysselsättningsstöd som beviljas arbetsgivare. Arbetsmarknadsstödet till arbetsgivare förutsätter att i 4 kap. sysselsättningsförordningen tas in bestämmelser om bl.a. samordning beträffande förutsättningarna för beviljande av sysselsättningsstöd till arbetsgivare, i synnerhet om maximitiden för stödet och servicehelheten.

Det sammansatta stödet kan fungera som källa för finansiering i fråga om olika lokala projekt och lokala aktörer beträffande sådana projekt där man på lokal nivå försöker förebygga långtidsarbetslöshet och utslagning. Ett av syftena med det sammansatta stödet är också att utnyttja sysselsättningsmöjligheterna inom den s.k. tredje sektorn, vilka ofta minskas av att organisationerna inte har anslag för avlönande av arbetskraft. Därför ersätter man statens sysselsättningservice med hjälp av det föreslagna sammansatta stödet. Härvid upphävs 26 § sysselsättningsförordningen.

2.4. Förordningen om arbetsmarknadsstöd

Det föreslås att om maximitiden för arbetspraktik föreskrivs i lag. I stället upphävs bestämmelserna om detta i förordningen såsom onödiga.

I förordningen föreskrivs om ersättning för uppehälle till långtidsarbetslösa som deltar i arbetspraktik. Ersättningen för uppehälle

motsvarar motsvarande förmån som betalas under tiden för deltagande i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, och den är för arbetspraktik i hemlandet 30 mk per dag, men den betalas dock för högst fem dagar i veckan.

I förordningen bestäms om förfarandet vid ansökan om sådant arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren, om de uppgifter som behövs vid beviljandet och betalningen av stöd och som den som ansöker om stöd i ett redovisningsförfarande är skyldig att lämna till arbetskraftsbyrån och till folkpensionanstaltens lokalbyrå till stöd för ansökan, samt om förfarandet vid betalningen av stöd. Eftersom arbetsmarknadsstödet huvudsakligen betalas i form av sammansatt stöd, är förfaringssätten i allmänhet likadana som i fråga om sysselsättningsstödet, med det undantaget att folkpensionsanstaltens lokalbyrå enligt lagen betalar ut stödet.

Med det sammansatta stödet kan alla de lönekostnader som åsamkas arbetsgivaren ersättas. Ersättandet av lönekostnaderna till det fulla beloppet är ändamålsenligt närmast bara i fråga om allmännyttiga samfund för främjande av sysselsättningen inom den s.k. tredje sektorn. Därför föreskrivs i förordningen om ett lägre maximibelopp för övriga arbetsgivare, t.ex. kommuner och företag.

2.5. Förordningen om arbetskraftskommissioner och arbetsministeriets tillämpningsföreskrifter

Arbetsministeriet meddelar tillämpningsanvisningar om uppgörande och precisering av planer för arbetssökande, om uppgörandet av kompetensanalyser samt om ordnande av sådan utbildning av arbetssökande som sker i grupp.

I förordningen om arbetskraftskommissioner (1681/1993), som gäller avgivande av arbetskraftspolitiska utlåtanden, samt i arbetsministeriets föreskrift (F3/95 AM) av den 9 november gällande tillämpning av sysselsättningslagen och sysselsättningsförordningen görs dessutom de ändringar av teknisk natur som föranleds av propositionen.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1998.

4. Lagstiftningsordning

Frågan om de avbrottstider som hänför sig till utkomstskyddet för arbetslösa och till arbetsmarknadsstödet har flera gånger varit uppe för behandling i grundlagsutskottet. Utskottet ansåg vid behandlingen av regeringens proposition 359/1992 i sitt utlåtande att en sådan förlängning som beror på en persons eget förfarande av vissa utsatta tider som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte strider mot den tidigare 6 § 2 mom. regeringsformen. Likaså ansåg utskottet i sitt utlåtande (GrUU 17/1995 rd) att det utan hinder av 15 a § 2 mom. regeringsformen var möjligt att förlänga den tid som avses i 16 § lagen om arbetsmarknadsstöd från tre till fem månader genom vanlig lag.

Den väntetid som behandlas i det sistnämnda utlåtandet är en följd av att personen saknar yrkesutbildning, inte av att det på basis av hans arbetsmarknadsbeteende kan dras den slutsatsen att han är ovillig att arbeta. Den här föreslagna förlängningen av de utsatta tiderna så, att de förlängs med minst en vecka och högst en dryg månad jämfört med i dag, hänför sig till påföljder som beror på en persons eget beteende på arbetsmarknaden. En grund för att det skall bestämmas om en avbrottstid är att den slutsatsen kan dras av en persons förfarande att han är ovillig att ta emot arbete eller att delta i åtgärder som främjar hans arbetsmarknadsfärdigheter. De föreslagna ändringarna gäller förmåner som hänför sig till tiden efter lagens ikraftträdande. Dessutom skall ändringarna enligt ikraftträdelsebestämmelsen endast tillämpas i sådana fall då det förfarande som medfört att det bestämts om en avbrottstid har ägt rum efter att lagen trätt i kraft.

Enligt propositionen kan det bestämmas att arbetsmarknadsstödet skall betalas till arbetsgivaren. Under den tid som stödet betalas till arbetsgivaren har en person själv inte rätt till arbetsmarknadsstöd, inte ens jämkat på det sätt som avses i 23 § 3 mom. lagen om arbetsmarknadsstöd eller 5 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I de föreslagna bestämmelserna uppställs inga begränsningar gällande arbetstiden, utan en person kan sysselsättas på deltid med arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren och sammanfattat stöd, och detta kommer i praktiken sannolikt ofta också att vara fallet. Det kan dock inte bestämmas att arbetsmark-

nadsstödet skall betalas till arbetsgivaren, om de lönekostnader som åsamkas honom är mindre än beloppet av fullt arbetsmarknadsstöd. Dessutom har en arbetslös giltigt skäl att vägra ta emot deltidsarbete utan att gå miste om sin arbetslöshetsdagpenning eller sitt arbetsmarknadsstöd, om beloppet av den lön som fås av deltidsarbetet och av den jämkade förmån som eventuellt betalas under tiden för det inte är minst lika stort som den förmån han erhåller som arbetslös, ökad med beloppet av resekostnaderna och andra kostnader som mottagandet av arbetet medför.

På ovan nämnda grunder anser regeringen, med hänvisning också till vad som beträffande lagstiftningsordningen sägs i den regeringsproposition gällande ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som behandlas samtidigt, att förslaget inte innebär sådant väsentligt ingripande i det tryggande av den grundläggande utkomsten vid arbetslöshet om vilket föreskrivs i 15 a § 2 mom. regeringsformen att propositionen borde behandlas i kvalificerad lagstiftningsordning.

I propositionen föreslås att de effektiviserade åtgärderna i fråga om arbetskraftsserviceprocessen, de stöd som beviljas arbetsgivaren för sysselsättning av en person som länge varit arbetslös och de kostnadsersättningar som betalas till personen själv skall inriktas på sådana som varit arbetslösa särskilt länge, dvs. inemot två år som minimum. För precisering av rättigheterna och skyldigheterna föreslås dessutom att om sådana förfaringsätt (t.ex. anmälan om att bli arbetssökande, hållande i kraft av arbetsansökan, maximitiden för arbetspraktik) och sådana administrativa begränsningar (t.ex. intervjuer med arbetssökande, rätten att få delta i åtgärder i uppgjorda planer) som hittills grundat sig på bestämmelser i förordning skall föreskrivas i lag. I 16 § sysselsättningslagen och 1 § sysselsättningsförordningen föreskrivs om främjande av sysselsättningen av arbetslösa och om ordningen för verkställighet av sysselsättningslagen. Enligt lagrummen prioriteras sysselsättning av sådana långtidsarbetslösa vars behov av arbete är störst. Fördjupandet och effektiveringen av arbetskraftsservicen samt inriktandet av sysselsättningsåtgärderna på sådana grupper av arbetssökande vilkas arbetslöshet hotar att bli långvarig och leda till permanent utslagning på arbetsmarknaden, över-

ensstämmer således uttryckligen med målet enligt 15 § 2 mom. regeringsformen.

Till den som deltar i arbetspraktik betalas enligt de nuvarande bestämmelserna i sysselsättningsstöd högst 212,40 mk per dag och till mottagare av arbetsmarknadsstöd fullt arbetsmarknadsstöd, förhöjt med eventuella barnförhöjningar, högst 136 mk per dag. För närvarande betalas inte ersättning för resekostnader och andra kostnader för uppehälle som beror på deltagande i arbetspraktik. I propositionen föreslås att till den som fått arbetslöshetsdagpenning under maximitiden eller arbetsmarknadsstöd i 500 dagar och som med hjälp av arbetsmarknadsstöd deltar i arbetspraktik, skall betalas ersättning för uppehälle, vars belopp enligt den förordning som kommer att utfärdas om saken är 30 mk per dag. Det föreslås inte att ersättning för uppehälle skall betalas till andra arbetslösa som deltar i arbetspraktik. I stället ökar skyldigheten för den som är berättigad till ersättning för uppehälle och som länge varit arbetslös att delta i arbetspraktik, med risk för att han annars för viss tid förlorar rätten till förmån, genom det 2 mom. som fogas till 17 § lagen om arbetsmarknadsstöd. Vid en bedömning av propositionen med tanke på den likställighet som avses i 5 § regeringsformen kan konstateras att långtidsarbetslösa i propositionen inte ges en annan ställning t.ex. på grund av ålder, utan ersätt-

ning betalas också till en ung person, om hans arbetslöshet har varat i den tid som anges i bestämmelsen. Utkomsten för de ifrågavarande personerna har varit beroende av delvis behovsprövad arbetslöshetsförmån i minst 500 dagar, dvs. i ca 23 månader. Deras möjligheter att själva betala de merkostnader som arbetspraktiken medför är således små. I praktiken har de nuvarande arbetskraftspolitiska åtgärderna inte i någon större utsträckning riktat sig till denna grupp av arbetslösa; deras antal t.ex. i sådan arbetspraktik som utförs med hjälp av arbetsmarknadsstöd är uppskattningsvis 100, medan antalet personer i arbetspraktik i genomsnitt är ca 10 000.

Det att ersättning för uppehälle betalas till en del av dem som deltar i arbetspraktik innebär på de ovan nämnda grunderna och med beaktande av målet enligt 15 § regeringsformen enligt regeringens åsikt inte ett sådant undantag från kravet på lika behandling att propositionen borde behandlas i kvalificerad lagstiftningsordning. Eftersom i propositionen dock föreslås att lagstiftning som i sak nära ansluter sig till grundlagen, anser regeringen det vara viktigt att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas om nämnda fråga gällande lagstiftningsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 4 § lagen den 26 november 1993 om arbetskraftsservice (1005/1993) ett nytt 3 mom., samt till lagen nya 10 a och 10 b § och ett nytt 2 a kap. som följer:

4 §

Servicens förstahandskaraktär och ordnande av service

Om åtgärder som syftar till sysselsättning av en kund som är arbetslös arbetssökande och om hans utkomstskydd under arbetslöhetstiden bestäms särskilt.

2 kap.

Arbetskraftsservice

10 a §

Anmälan om att bli enskild kund

En person registreras som kund i ett personregister för arbetskraftsservicen, om han

1) anmäler sig personligen vid arbetskraftsbyrån, och

2) företer de uppgifter som är nödvändiga för att arbetskraftsservice skall kunna tillhandahållas.

Arbetskraftsbyrån kan av särskilda skäl godkänna också en anmälan som gjorts på något annat sätt.

En enskild kund skall informeras om att hans kunduppgifter registrerats i datasystemet för arbetskraftsservicen.

10 b §

Giltighetstiden för ansökan om arbete

En ansökan om arbete anses ha trätt i kraft

den dag då en enskild kund har anmält sig som arbetssökande på det sätt som förutsätts i 10 a §.

En enskild kund skall se till att hans ansökan om arbete hålls i kraft på det sätt som arbetskraftsbyrån bestämmer. Ansökan upphör att vara i kraft om arbetssökanden försummar att vidta de åtgärder för att hålla ansökan i kraft som arbetskraftsbyrån har bestämt eller om han meddelar att han inte längre önskar hålla sin ansökan i kraft.

2 a kap.

Samarbetet med en kund som är arbetslös arbetssökande

10 c §

Rätt till plan för arbetssökande

En arbetslös arbetssökande har rätt till en plan för arbetssökande som görs upp i samarbete med arbetskraftsbyrån. I planen överenskomms om åtgärder som främjar sysselsättning av personen i fråga.

Planen för arbetssökande skall göras upp senast när kunden har varit arbetslös i fem månader. Planen är en förutsättning för att kunden skall kunna anvisas sådana sysselsättningsfrämjande åtgärder som avses i sysselsättningslagen eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

En arbetslös arbetssökande som är berättigad till arbetsmarknadsstöd och som har fått arbetslöshetsdagpenning under den maximitid som föreskrivs i 26 § 1 eller 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) eller som på basis av arbetslös-

het har fått arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) för minst 500 dagar, har rätt till en reviderad plan för arbetssökande.

En enskild kund som avses i 3 mom. har inom ramen för de anslag som anvisats för arbetskraftsbyråns bruk rätt till sådan service och andra åtgärder som specificeras i planen.

10 d §

Periodiska intervjuer med arbetssökande

För uppgörande eller revidering av en plan för arbetssökande skall arbetskraftsbyrån med bestämda mellanrum ge en enskild arbetslös kund tillfälle att delta i en intervju för arbetssökande.

10 e §

Samarbetskyldighet

Om en kund vägrar delta i en intervju för arbetssökande, i uppgörandet av en plan för arbetssökande eller i service eller åtgärder

om vilka överenskommits i en plan för arbetssökande, tillämpas vad som bestäms i 10 b § 2 mom. samt i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i lagen om arbetsmarknadsstöd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

Under 1998 och 1999 tillämpas denna lags 10 c § 2 och 3 mom. på arbetslösa arbetssökande beträffande vilka de bestämda tider och maximitider som avses i nämnda moment går ut medan lagen är i kraft. I fråga om personer beträffande vilka de bestämda tider och maximitider som avses i 10 c § 2 eller 3 mom. har gått ut innan denna lag har trätt i kraft görs en plan för arbetssökande upp i enlighet med denna lag före utgången av 1999.

Beträffande en sådan arbetssökandes rätt i fråga om vilken innan denna lag trätt i kraft med stöd av 17 § sysselsättningslagen har gjorts upp en sysselsättningsplan som uppfyller de krav som enligt denna lag ställs på en plan för arbetssökande, tillämpas inte vad som bestäms i 10 c § 2 mom. och i 2 mom.

2.

Lag**om ändring av lagen om arbetsmarknadsstöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 december 1993 om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) 2, 12 och 17 §, 18 § 1 mom., 19 § 1 mom., 20 § 2 mom. och 34 § 1 mom.,
av dessa lagrum 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 993/1996, 17 § och 18 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1705/1995 och 34 § 1 mom. sådant det lyder i lag 681/1997, samt
fogas till 8 § nya 3 och 4 mom., samt till lagen en ny 11 a § och ett nytt 2 a kap., till 13 § ett nytt 4 mom., till 28 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 681/1997, ett nytt 3 mom., till 29 § ett nytt 2 mom., till 30 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 331/1997, ett nytt 6 mom. och till 35 §, sådan den lyder delvis ändrad i sisnämnda lag, ett nytt 5 mom., som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Berättigade till arbetsmarknadsstöd enligt denna lag är i Finland bosatta arbetslösa

1) som inte uppfyller det arbetsvillkor som avses i 13, 16 eller 16 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som är i behov av ekonomiskt stöd eller

2) vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av en begränsning enligt 26 § 1 eller 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetsmarknadsstöd kan, på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förordning, betalas till arbetsgivaren för stödjande av sysselsättning av en sådan arbetslös arbetssökande som avses i 1 mom. 2 punkten eller som på basis av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för 500 dagar.

Om det i samband med ett ärende som gäller arbetsmarknadsstöd särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i

Finland, avgörs frågan enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt 13 § i nämnda lag.

8 §

Avtal om arbetspraktik

Arbetskraftsbyrån kan ingå avtal om arbetspraktik för den tid introduceringen av personen i fråga i arbetet och arbetslivet beräknas ta i anspråk. Den tid ett avtal om arbetspraktik eller flera avtal om arbetspraktik sammanlagt kan vara i kraft är högst 12 månader per person. Av särskilda skäl, såsom för förhindrande av utslagning på arbetsmarknaden, kan den tid flera avtal om arbetspraktik sammanlagt kan vara i kraft uppgå till högst 18 månader.

De maximitider som avses i 3 mom. börjar räknas på nytt när en person har uppfyllt ar-

betsvillkoret enligt 13, 16 eller 16 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, har fått arbetslöshetsdagpenning under den maximitid som avses i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt på nytt uppfyller villkoren för arbetsmarknadsstöd. Maximitiden börjar räknas på nytt också i fråga om en person som efter att maximitiden gått ut har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar på basis av arbetslöshet.

11 a §

Övriga förmåner

När en person som avses i 2 § 2 mom. deltar i arbetspraktik, betalas till honom ersättning för uppehälle för resekostnader och kostnader för uppehälle under tiden för sådan arbetspraktik som avses i 6 §. Beträffande ersättningen för uppehälle gäller vad som i 10 § 2 mom. bestäms om ersättning för uppehälle som betalas till den som deltar i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

12 §

Plan för arbetssökande

På utredandet av förutsättningarna för att sysselsätta mottagare av arbetsmarknadsstöd och på planer som syftar till att förbättra sysselsättningsförutsättningarna tillämpas vad som föreskrivs särskilt. En sådan plan för arbetssökande som avses i 10 c § 3 mom. lagen om arbetskraftsservice är en förutsättning för att en arbetslös skall kunna anvisas arbete i fråga om vilket för lönekostnaderna beviljas stöd enligt 2 a kap.

2 a kap.

Betalning av arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren

12 a §

Förutsättningar för betaning av stöd till arbetsgivaren

Arbetskraftsbyrån kan på ansökan bestämma att arbetsmarknadsstöd skall betalas till en annan arbetsgivare än till ett statligt ämbetsverk eller en statlig inrättning, om denne

andre arbetsgivare ingår ett arbetsavtal enligt 1 § lagen om arbetsavtal eller ett läroavtal enligt lagen om läroavtalsutbildning (1605/1992) med en i 2 § 2 mom. avsedd arbetslös som anvisats av Arbetskraftsbyrån och som är berättigad till arbetsmarknadsstöd. Det kan bestämmas att arbetsmarknadsstöd skall betalas för deltidsarbete.

En person anses vara berättigad till arbetsmarknadsstöd på det sätt som avses i 1 mom., även om till honom omedelbart före arbetsförhållandets början inte har betalats stöd på grund av en begränsning som avses i 17—19 §, 20 § 1 mom., 22 a §, 23 § 3 mom., 24 § eller 28 § 2 mom.

Det kan bestämmas att arbetsmarknadsstödet skall betalas separat eller tillsammans med sådant sysselsättningsstöd till arbetsgivaren som avses i sysselsättningslagen och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den (*sammansatt stöd*). Arbetsmarknadsstödet sammanslås inte med sysselsättningsstödet, om beloppet av sysselsättningsstöd som för samma tid beviljas för stödjande av sysselsättning av en person överstiger beloppet av normalt sysselsättningsstöd enligt sysselsättningsförordningen.

På det arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren tillämpas dessutom vad som i sysselsättningslagen och i 4 kap. sysselsättningsförordningen föreskrivs om sysselsättningsstöd som beviljas arbetsgivare, om inte något annat bestäms i denna lag eller i en förordning som utfärdats med stöd av den. Arbetsmarknadsstöd betalas inte till en arbetsgivare som inte i ett avtal enligt 1 mom. har förbundit sig att betala minst en sådan lön som uppgår till beloppet av det fulla arbetsmarknadsstödet som avses i 23 § 1 mom. under den tid då en person som sysselsatts med hjälp av stöd är arbetsoförmögen och på grund av en begränsning enligt 19 § 1 mom. sjukförsäkringslagen (364/1963) inte får dagpenning eller annan motsvarande lagstadgad ersättning eller då han på andra grunder inte får lön för sjukdomstiden av arbetsgivaren.

12 b §

Stödets belopp

Till arbetsgivaren betalas i arbetsmarknadsstöd fullt arbetsmarknadsstöd enligt 23 § 1 mom.

Det belopp av arbetsmarknadsstöd eller

sammansatt stöd som betalas till arbetsgivaren kan vara högst så stort som de kostnader som en persons lön åsamkat arbetsgivaren. Stöd betalas inte, om de kostnader som en persons lön åsamkar arbetsgivaren per månad är mindre än beloppet av fullt arbetsmarknadsstöd per månad. Som lönekostnader betraktas lön som har betalats till en person samt arbetsgivarens pensions- och socialskyddsavgift. Om beloppet av sammansatt stöd överstiger arbetsgivarens lönekostnader, görs avdrag från sysselsättningsstödet.

Om maximibeloppet av stöd som betalas till olika arbetsgivare och om förfarandet vid betalningen av stöd bestäms genom förordning.

12 c §

Stödets varaktighet

Det kan bestämmas att arbetsmarknadsstöd skall betalas till arbetsgivaren för högst 12 månader per person. Beträffande maximitiden tillämpas vad som i 8 § 4 mom. bestäms om den maximitid under vilken avtal om arbetspraktik kan vara i kraft.

13 §

Rätt till arbetsmarknadsstöd

En person har inte rätt till arbetsmarknadsstöd för den tid för vilken stöd för främjande av hans sysselsättning betalas till arbetsgivaren.

17 §

Vägran att delta i arbetskraftspolitiska åtgärder

Den som upprepade gånger vägrar delta i sådana av arbetskraftsbyrån erbjudna sysselsättningsfrämjande åtgärder som avses i 6 eller 11 § eller i andra sysselsättningsfrämjande åtgärder som kan anses vara skäligen, har under två månader inte rätt till arbetsmarknadsstöd. Denna avbrottsperiod räknas från den dag då vägran ägde rum. En stödtagare har alltid rätt att vägra delta i arbetspraktik utanför sin pendlingsregion utan att förlora sin rätt till arbetsmarknadsstöd.

Med avvikelse från 1 mom. har en person som avses i 2 § 2 mom. och som utan giltigt

skäl vägrar delta i arbetspraktik inte rätt till arbetsmarknadsstöd under två månader räknat från den dag då vägran ägde rum.

18 §

Skyldighet att delta i utbildning

Den som utan giltigt skäl vägrar delta i eller genom sitt eget förfarande orsakar att han inte väljs till sådan för honom lämpad utbildning som avses i 10 § eller utbildning under vilken han har rätt till förmåner på den nivå som bestäms i denna lag eller som efter att ha påbörjat utbildning utan giltigt skäl har avbrutit eller av eget förvållande blivit avstängd från utbildningen, har under två månader inte rätt till arbetsmarknadsstöd. Denna avbrottsperiod räknas från det han vägrade delta i utbildningen, avbröt utbildningen eller blev avstängd från den.

19 §

Avbrytande av arbetskraftspolitiska åtgärder

Den som utan giltigt skäl avbryter eller av eget förvållande måste avbryta sitt deltagande i sådan arbetspraktik som avses i 6 § eller sådana åtgärder som avses i 11 § eller andra sysselsättningsfrämjande åtgärder som måste anses vara skäligen, har under två månader efter avbrottet inte rätt till arbetsmarknadsstöd.

20 §

Rätt till arbetsmarknadsstöd i vissa fall

Om det av den omständigheten att en stödtagare förfar så som avses i 17 § 1 mom. eller upprepade gånger förfar så som avses i 17 § 2 mom. eller i 18 eller 19 § kan dras den slutsatsen att stödtagaren inte vill delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder, har stödtagaren inte rätt till arbetsmarknadsstöd förrän han i minst tre månader varit i arbete eller deltagit i sådan utbildning som avses i 10 §.

28 §

Ansökan om arbetsmarknadsstöd

Arbetsgivare kan ansöka om sådant arbetsmarknadsstöd som avses i 2 a kap. hos folkpensionsanstaltens lokalbyrå. Ansökan och framställan om beviljande av stöd kan också lämnas in till Arbetskraftsbyrån. Om ansökan och om de uppgifter som behövs för beviljandet och utbetalningen av stöd bestäms genom förordning.

29 §

Betalning av arbetsmarknadsstöd

Till arbetsgivaren betalas sådant arbetsmarknadsstöd som avses i 2 a kap. för de dagar för vilka arbetsgivaren är skyldig att betala lön, dock högst för fem dagar per kalendervecka. Arbetsmarknadsstöd betalas dock inte för de dagar för vilka till arbetsgivaren med stöd av 28 § sjukförsäkringslagen betalas dagpenning eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt nämnda lag. Dessa ersättningsdagar inräknas i maximitiden på fem dagar.

30 §

Folkpensionsanstaltens beslut samt sökande av ändring

I beslut gällande arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren får ändring inte sökas genom besvär. I frågor som gäller undanröjande av beslut och rättelse av fel iakttagas i tillämpliga delar vad som bestäms i 33 och 33 a §.

34 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbetskraftsbyrån eller Arbetskraftskommisionen skall till folkpensionsanstaltens lokalbyrå avge utlåtande om huruvida de

förutsättningar för arbetsmarknadsstöd om vilka bestäms i 2 § 2 mom., 2 a kap., 13 och 14 §, 15 § 2—4 mom., 16—22 §, 25 § 3 mom. och 26 § 2 mom. föreligger eller inte. Utlåtande skall ges om de förutsättningar som bestäms i 15 § 4 mom. endast till den del som på arbetsmarknadsstödet tillämpas vad som i 4 a §, 5 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom. samt 5 a och 5 b § lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms om arbetslöshetsdagpenning.

35 §

Återkrav

Har sådant arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren använts i strid med denna lag eller en förordning som utfärdats med stöd av den eller i strid med villkoren i beslutet om beviljande, skall arbetsgivaren till folkpensionsanstalten återbetala det stöd som betalats utan grund. På det belopp som återbetalas skall från och med den dag då stödet betalats ut betalas årlig ränta enligt den räntefot om vilken bestäms i 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982), ökad med tre procentenheter. Om det belopp som skall återbäras inte betalas senast den dag som bestäms i beslutet om återkrav, skall från och med denna dag årlig dröjsmålsränta betalas på beloppet enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen. I fråga om återkrav av arbetsmarknadsstöd hos arbetsgivare gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms i 1—4 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

Lagens 11 a § tillämpas, om avtal om arbetspraktik ingåtts medan denna lag var i kraft. Lagens 17 och 18 § samt dess 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom. tillämpas, om det förfarande som avses i dem ägt rum medan denna lag var i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av sysselsättningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sysselsättningslagen av den 13 mars 1987 (275/1987) 17 §, sådan den lyder i lag 1696/1992, och
ändras 21 § 1 mom., dessa lagrum sådana de lyder sådant det lyder i nämnda lag 1696/1992, som följer:

21 §

Sysselsättningsstöd till kommunen

Anvisar Arbetskraftsbyrån med stöd av 19 § en arbetslös person att sysselsättas av kommunen, har kommunen rätt att av sysselsättningsanslagen i sysselsättningsstöd för sysselsättningskostnaderna få 118 mark för de dagar för vilka kommunen är skyldig att betala lön, dock högst för fem dagar per

vecka (*normalt sysselsättningsstöd*). Genom förordning kan bestämmas att ett högre stöd än det normala sysselsättningsstödet skall betalas till kommunen för sysselsättande av en arbetslös.

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) 13 § 2 mom. samt 16 § 2 mom. dessa lagrum sådana de lyder i lag 666/1996, som följer:

13 §

Rätt till grunddagpenning

Arbetsvillkoret blir uppfyllt då personen under de närmast föregående 24 månaderna (*granskningsperioden*) i 43 kalenderveckor har varit i sådant arbete där arbetstiden under varje kalendervecka har uppgått till minst 18 timmar eller där den regelbundna arbetstiden enligt arbetsavtalet under en utjämningsperiod har varit åtminstone i genomsnitt minst 18 timmar per kalendervecka och lönen har betalats enligt kollektivavtal eller, om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, lönen för heltidsarbete under en månad motsvarar minst ett 40-faldigt belopp av grunddagpenningen. Vid uppfyllandet av arbetsvillkoret kan på personens begäran också beaktas en sådan period om fyra på varandra följande kalenderveckor, under vilken arbetstiden uppgår till sammanlagt minst 80 timmar fördelad på varje vecka. Arbetet kan inräknas i arbetsvillkoret endast en gång. Vid uppfyllandet av arbetsvillkoret beaktas arbete som personen har utfört efter att ha fyllt 16 år. På arbetsvillkoret tillämpas dessutom 16 § 3—5 mom. Till den tid i arbete som avses i detta moment hänförs inte arbete i fråga om vilket arbets-

givaren för lönekostnaderna har fått sådant stöd som avses i 2 § 2 mom. och 2 a kap. lagen om arbetsmarknadsstöd.

16 §

Löntagares rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten

Arbetsvillkoret blir uppfyllt då personen under de närmast föregående 24 månaderna (*granskningsperioden*) i 43 kalenderveckor har varit i sådant arbete som omfattas av försäkringen och där arbetstiden under varje kalendervecka har uppgått till minst 18 timmar eller där den regelbundna arbetstiden enligt arbetsavtalet under en utjämningsperiod har varit åtminstone i genomsnitt minst 18 timmar per kalendervecka och lönen har betalats enligt kollektivavtal eller, om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, lönen för heltidsarbete under en månad motsvarar minst ett 40-faldigt belopp av grunddagpenningen. Vid uppfyllandet av arbetsvillkoret kan på personens begäran också beaktas en sådan period om fyra på varandra följande kalenderveckor, under vilken arbetstiden uppgår till sammanlagt minst 80 timmar fördelad på varje vecka. Arbetet kan

inräknas i arbetsvillkoret endast en gång. Till den tid i arbete som avses i detta moment hänförs inte arbete i fråga om vilket arbetsgivaren för lönekostnaderna har fått sådant stöd som avses i 2 § 2 mom. och 2 a kap. lagen om arbetsmarknadsstöd.

Lagens 13 § 2 mom. samt 16 § 2 mom. tillämpas på personer i fråga om vilka den i maximitid för vilken arbetslöshetsdagpenning betalas 26 § 1 mom. avsedda börjar på nytt efter att lagen har trätt i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

5.

Lag**om ändring och temporär ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) 13 § 5 mom. samt 16 § 9 mom., i lag 666/1996 temporärt ändrad i nämnda lag 666/1996, som följer:

13 §

Rätt till grunddagpenning

Med den tid i arbete som avses i 2 mom. kan under en tid av högst 16 kalenderveckor jämställas också en tidsperiod för vilken utbildningsstöd har betalats enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

16 §

Löntagares rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten

Med den tid i arbete som avses i 2 mom.

kan under en tid av högst 16 kalenderveckor jämställas också en tidsperiod för vilken utbildningsstöd har betalats enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

Lagens 13 § 5 mom. samt 16 § 9 mom. tillämpas på personer i fråga om vilka den i maximitid för vilken arbetslöshetsdagpenning betalas 26 § 1 mom. avsedda börjar på nytt efter att lagen har trätt i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 17 oktober 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Arbetsminister *Liisa Jaakonsaari*

1.

Lag**om ändring av lagen om arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till 4 § lagen den 26 november 1993 om arbetskraftsservice (1005/1993) ett nytt 3 mom., samt till lagen nya 10 a och 10 b § och ett nytt 2 a kap. som följer:

Gällande lydelse

4 §

Servicens förstahandskaraktär och ordnande av service

Enskilda kunder skall i första hand om möjligt sysselsättas med hjälp av arbetskraftsservicen och i andra hand med hjälp av sysselsättningsanslag enligt sysselsättningslagen (275/87).

Arbetskraftsservicen skall ordnas enligt kundens behov och fria val och så att den främjar enskilda personers möjligheter att få sysselsättning och hållas kvar på den fria arbetsmarknaden samt så att den främjar arbetsgivarnas möjligheter att få arbetskraft och utveckla personalen.

Föreslagen lydelse

4 §

Servicens förstahandskaraktär och ordnande av service

Om åtgärder som syftar till sysselsättning av en kund som är arbetslös arbetssökande och om hans utkomstskydd under arbetslöhetstiden bestäms särskilt.

2 kap.

Arbetskraftsservice

10 a §

Anmälan om att bli enskild kund

En person registreras som kund i ett personregister för arbetskraftsservicen, om han

1) anmäler sig personligen vid arbetskraftsbyrån, och

2) företer de uppgifter som är nödvändiga för att arbetskraftsservice skall kunna tillhandahållas.

Arbetskraftsbyrån kan av särskilda skäl

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

godkänna också en anmälan som gjorts på något annat sätt.

En enskild kund skall informeras om att hans kunduppgifter registrerats i datasystemet för arbetskraftsservicen.

10 b §

Giltighetstiden för ansökan om arbete

En ansökan om arbete anses ha trätt i kraft den dag då en enskild kund har anmält sig som arbetssökande på det sätt som förutsätts i 10 a §.

En enskild kund skall se till att hans ansökan om arbete hålls i kraft på det sätt som arbetskraftsbyrån bestämmer. Ansökan upphör att vara i kraft om arbetssökanden försummar att vidta de åtgärder för att hålla ansökan i kraft som arbetskraftsbyrån har bestämt eller om han meddelar att han inte längre önskar hålla sin ansökan i kraft.

2 a kap.

Samarbetet med en kund som är arbetslös arbetssökande

10 c §

Rätt till plan för arbetssökande

En arbetslös arbetssökande har rätt till en plan för arbetssökande som görs upp i samarbete med arbetskraftsbyrån. I planen överenskoms om åtgärder som främjar sysselsättning av personen i fråga.

Planen för arbetssökande skall göras upp senast när kunden har varit arbetslös i fem månader. Planen är en förutsättning för att kunden skall kunna anvisas sådana sysselsättningsfrämjande åtgärder som avses i sysselsättningslagen eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

En arbetslös arbetssökande som är berättigad till arbetsmarknadsstöd och som har fått arbetslöshetsdagpenning under den maximtid som föreskrivs i 26 § 1 eller 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) eller som på basis av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) för minst 500 dagar, har rätt till en reviderad

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

plan för arbetssökande.

En enskild kund som avses i 3 mom. har inom ramen för de anslag som anvisats för arbetskraftsbyråns bruk rätt till sådan service och andra åtgärder som specificeras i planen.

10 d §

Periodiska intervjuer med arbetssökande

För uppgörande eller revidering av en plan för arbetssökande skall arbetskraftsbyrån med bestämda mellanrum ge en enskild arbetslös kund tillfälle att delta i en intervju för arbetssökande.

10 e §

Samarbetskyldighet

Om en kund vägrar delta i en intervju för arbetssökande, i uppgörandet av en plan för arbetssökande eller i service eller åtgärder om vilka överenskommit i en plan för arbetssökande, tillämpas vad som bestäms i 10 b § 2 mom. samt i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i lagen om arbetsmarknadsstöd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

Under 1998 och 1999 tillämpas denna lags 10 c § 2 och 3 mom. på arbetslösa arbetssökande beträffande vilka de bestämda tider och maximitider som avses i nämnda moment går ut medan lagen är i kraft. I fråga om personer beträffande vilka de bestämda tider och maximitider som avses i 10 c § 2 eller 3 mom. har gått ut innan denna lag har trätt i kraft görs en plan för arbetssökande upp i enlighet med denna lag före utgången av 1999.

Beträffande en sådan arbetssökandes rätt i fråga om vilken innan denna lag trätt i kraft med stöd av 17 § sysselsättningslagen har gjorts upp en sysselsättningsplan som uppfyller de krav som enligt denna lag ställs på en plan för arbetssökande, tillämpas inte vad som bestäms i 10 c § 2 mom. och i 2 mom.

2.

Lag**om ändring av lagen om arbetsmarknadsstöd**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 30 december 1993 om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) 2, 12 och 17 §, 18 § 1 mom., 19 § 1 mom., 20 § 2 mom. och 34 § 1 mom.,

av dessa lagrum 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 993/1996, 17 § och 18 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1705/1995 och 34 § 1 mom. sådant det lyder i lag 681/1997, samt

fogas till 8 § nya 3 och 4 mom. samt till lagen en ny 11 a § och ett nytt 2 a kap., till 13 § ett nytt 4 mom., till 28 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 681/1997, ett nytt 3 mom., till 29 § ett nytt 2 mom., till 30 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 331/1997, ett nytt 6 mom. och till 35 §, sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag, ett nytt 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

2 §

Lagens tillämpningsområde

Berättigade till arbetsmarknadsstöd enligt denna lag är i Finland bosatta arbetslösa personer

1) som inte uppfyller det arbetsvillkor som avses i 13 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som är i behov av ekonomiskt stöd eller

2) vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av den begränsning som stadgas i 26 § 1 mom. lagen om urkomstskydd för arbetslösa.

Om det i samband med ett ärende som gäller arbetsmarknadsstöd särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgörs frågan enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993). I folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskansans beslut får ändring sökas enligt 13 § i nämnda lag.

Föreslagen lydelse

2 §

Lagens tillämpningsområde

Berättigade till arbetsmarknadsstöd enligt denna lag är i Finland bosatta arbetslösa

1) som inte uppfyller det arbetsvillkor som avses i 13, 16 eller 16 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som är i behov av ekonomiskt stöd eller

2) vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av en begränsning enligt 26 § 1 eller 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetsmarknadsstöd kan, på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förordning, betalas till arbetsgivaren för stödjande av sysselsättning av en sådan arbetslös arbetssökande som avses i 1 mom. 2 punkten eller som på basis av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för 500 dagar.

Om det i samband med ett ärende som gäller arbetsmarknadsstöd särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgörs frågan enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

enligt 13 § i nämnda lag.

8 §

Avtal om arbetspraktik

Arbetskraftsbyrån kan ingå avtal om arbetspraktik för den tid introduceringen av personen i fråga i arbetet och arbetslivet beräknas ta i anspråk. Den tid ett avtal om arbetspraktik eller flera avtal om arbetspraktik sammanlagt kan vara i kraft är högst 12 månader per person. Av särskilda skäl, såsom för förhindrande av utslagning på arbetsmarknaden, kan den tid flera avtal om arbetspraktik sammanlagt kan vara i kraft uppgå till högst 18 månader.

De maximi tider som avses i 3 mom. börjar räknas på nytt när en person har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 13, 16 eller 16 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, har fått arbetslöshetsdagpenning under den maximitid som avses i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt på nytt uppfyller villkoren för arbetsmarknadsstöd. Maximitiden börjar räknas på nytt också i fråga om en person som efter att maximitiden gått ut har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar på basis av arbetslöshet.

11 a §

Övriga förmåner

När en person som avses i 2 § 2 mom. deltar i arbetspraktik, betalas till honom ersättning för uppehälle för resekostnader och kostnader för uppehälle under tiden för sådan arbetspraktik som avses i 6 §. Beträffande ersättningen för uppehälle gäller vad som i 10 § 2 mom. bestäms om ersättning för uppehälle som betalas till den som deltar i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

12 §

Sysselsättningsplan

På utredning av förutsättningarna att sysselsätta mottagare av arbetsmarknadsstöd och på planer som syftar till att förbättra sysselsättningsförutsättningarna skall tilläm-

12 §

Plan för arbetssökande

På utredandet av förutsättningarna för att sysselsätta mottagare av arbetsmarknadsstöd och på planer som syftar till att förbättra sysselsättningsförutsättningarna tillämpas

Gällande lydelse

pas vad som stadgas i sysselsättningslagen (275/87) och -förordningen samt föreskrivs med stöd av dem.

Föreslagen lydelse

vad som föreskrivs särskilt. *En sådan plan för arbets sökande som avses i 10 c § 3 mom. lagen om arbetskraftsservice är en förutsättning för att en arbetslös skall kunna anvisas arbete i fråga om vilket för lönekostnaderna beviljas stöd enligt 2 a kap.*

2 a kap.

Betalning av arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren

12 a §

Förutsättningar för betaning av stöd till arbetsgivaren

Arbetskraftsbyrån kan på ansökan bestämma att arbetsmarknadsstöd skall betalas till en annan arbetsgivare än till ett statligt ämbetsverk eller en statlig inrättning, om denne andre arbetsgivare ingår ett arbetsavtal enligt 1 § lagen om arbetsavtal eller ett läroavtal enligt lagen om läroavtalsutbildning (1605/1992) med en i 2 § 2 mom. avsedd arbetslös som anvisats av arbetskraftsbyrån och som är berättigad till arbetsmarknadsstöd. Det kan bestämmas att arbetsmarknadsstöd skall betalas för deltidarbete.

En person anses vara berättigad till arbetsmarknadsstöd på det sätt som avses i 1 mom., även om till honom omedelbart före arbetsförhållandets början inte har betalats stöd på grund av en begränsning som avses i 17—19 §, 20 § 1 mom., 22 a §, 23 § 3 mom., 24 § eller 28 § 2 mom.

Det kan bestämmas att arbetsmarknadsstödet skall betalas separat eller tillsammans med sådant sysselsättningsstöd till arbetsgivaren som avses i sysselsättningslagen och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den (sammansatt stöd). Arbetsmarknadsstödet sammanslås inte med sysselsättningsstödet, om beloppet av sysselsättningsstöd som för samma tid beviljas för stödjande av sysselsättning av en person överstiger beloppet av normalt sysselsättningsstöd enligt sysselsättningsförordningen.

På det arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren tillämpas dessutom vad som i sysselsättningslagen och i 4 kap. sysselsättningsförordningen föreskrivs om sysselsätt-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ningsstöd som beviljas arbetsgivare, om inte något annat bestäms i denna lag eller i en förordning som utfärdats med stöd av den. Arbetsmarknadsstöd betalas inte till en arbetsgivare som inte i ett avtal enligt 1 mom. har förbundit sig att betala minst en sådan lön som uppgår till beloppet av det fulla arbetsmarknadsstöd som avses i 23 § 1 mom. under den tid då en person som sysselsatts med hjälp av stöd är arbetsoförmögen och på grund av en begränsning enligt 19 § 1 mom. sjukförsäkringslagen (364/1963) inte får dagpenning eller annan motsvarande lagstadgad ersättning eller då han på andra grunder inte får lön för sjukdomstiden av arbetsgivaren.

12 b §

Stödets belopp

Till arbetsgivaren betalas i arbetsmarknadsstöd fullt arbetsmarknadsstöd enligt 23 § 1 mom.

Det belopp av arbetsmarknadsstöd eller sammansatt stöd som betalas till arbetsgivaren kan vara högst så stort som de kostnader som en persons lön åsamkat arbetsgivaren. Stöd betalas inte, om de kostnader som en persons lön åsamkar arbetsgivaren per månad är mindre än beloppet av fullt arbetsmarknadsstöd per månad. Som lönekostnader betraktas lön som har betalats till en person samt arbetsgivarens pensions- och socialskyddsavgift. Om beloppet av sammansatt stöd överstiger arbetsgivarens lönekostnader, görs avdrag från sysselsättningsstödet.

Om maximibeloppet av stöd som betalas till olika arbetsgivare och om förfarandet vid betalningen av stöd bestäms genom förordning.

12 c §

Stödets varaktighet

Det kan bestämmas att arbetsmarknadsstöd skall betalas till arbetsgivaren för högst 12 månader per person. Beträffande maximitiden tillämpas vad som i 8 § 4 mom. bestäms om den maximitid under vilken avtal om arbetspraktik kan vara i kraft.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Rätt till arbetsmarknadsstöd

En person har inte rätt till arbetsmarknadsstöd för den tid för vilken stöd för främjande av hans sysselsättning betalas till arbetsgivaren.

17 §

Vägran att delta i arbetskraftspolitiska åtgärder

Den som upprepade gånger vägrar delta i sådana av arbetskraftsbyrån erbjudna sysselsättningsfrämjande åtgärder som avses i 6 och 11 §§ eller i andra sysselsättningsfrämjande åtgärder som kan anses vara skäligen, har under sex veckor inte rätt till arbetsmarknadsstöd. Denna avbrottstid räknas från den dag då vägran skedde.

En stödtagare har alltid rätt att vägra delta i arbetspraktik utanför sin pendlingsregion utan att förlora sin rätt till arbetsmarknadsstöd.

18 §

Skyldighet att delta i utbildning

Den som utan giltig skäl vägrar delta i sådan för honom lämpad utbildning som avses i 10 § eller i utbildning under vilken han har rätt till förmåner på den nivå som stadgas i denna lag eller som efter att ha påbörjat utbildning utan giltigt skäl har avbrutit eller av eget förvållande blivit avstängd från utbildningen, har under sex veckor inte rätt till arbetsmarknadsstöd. Denna avbrottstid räknas från det han vägrade delta i utbildningen, avbröt utbildningen eller blev avstängd från den.

17 §

Vägran att delta i arbetskraftspolitiska åtgärder

Den som upprepade gånger vägrar delta i sådana av arbetskraftsbyrån erbjudna sysselsättningsfrämjande åtgärder som avses i 6 eller 11 § eller i andra sysselsättningsfrämjande åtgärder som kan anses vara skäligen, har under två månader inte rätt till arbetsmarknadsstöd. Denna avbrottstid räknas från den dag då vägran ägde rum. En stödtagare har alltid rätt att vägra delta i arbetspraktik utanför sin pendlingsregion utan att förlora sin rätt till arbetsmarknadsstöd.

Med avvikelse från 1 mom. har en person som avses i 2 § 2 mom. och som utan giltigt skäl vägrar delta i arbetspraktik inte rätt till arbetsmarknadsstöd under två månader räknat från den dag då vägran ägde rum.

18 §

Skyldighet att delta i utbildning

Den som utan giltigt skäl vägrar delta i eller genom sitt eget förfarande orsakar att han inte väljs till sådan för honom lämpad utbildning som avses i 10 § eller utbildning under vilken han har rätt till förmåner på den nivå som bestäms i denna lag eller som efter att ha påbörjat utbildning utan giltigt skäl har avbrutit eller av eget förvållande blivit avstängd från utbildningen, har under två månader inte rätt till arbetsmarknadsstöd. Denna avbrottstid räknas från det han vägrade delta i utbildningen, avbröt utbildningen eller blev avstängd från den.

Gällande lydelse

19 §

Avbrytande av arbetskraftspolitiska åtgärder

Den som utan giltigt skäl avbryter eller av eget förvållande måste avbryta sitt deltagande i sådan arbetspraktik som avses i 6 § eller sådana yrkesväglednings- eller rehabiliteringsåtgärder som avses i 11 § och som måste anses vara skäliga, har under sex veckor efter avbrottet inte rätt till arbetsmarknadsstöd.

Föreslagen lydelse

19 §

Avbrytande av arbetskraftspolitiska åtgärder

Den som utan giltigt skäl avbryter eller av eget förvållande måste avbryta sitt deltagande i sådan arbetspraktik som avses i 6 § eller sådana åtgärder som avses i 11 § eller andra sysselsättningsfrämjande åtgärder som måste anses vara skäliga, har under två månader efter avbrottet inte rätt till arbetsmarknadsstöd.

20 §

Rätt till arbetsmarknadsstöd i vissa fall

Om det av den omständigheten att en stödtagare förfar så som avses i 17 § eller av att han upprepade gånger förfar så som avses i 18 eller 19 §, kan dras den slutsatsen att han inte vill delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder, har han inte rätt till arbetsmarknadsstöd förrän han i minst åtta veckor varit i arbete eller deltagit i sådan utbildning som avses i 10 §.

Om det av den omständigheten att en stödtagare förfar så som avses i 17 § 1 mom. eller upprepade gånger förfar så som avses i 17 § 2 mom. eller i 18 eller 19 § kan dras den slutsatsen att stödtagaren inte vill delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder, har stödtagaren inte rätt till arbetsmarknadsstöd förrän han i minst tre månader varit i arbete eller deltagit i sådan utbildning som avses i 10 §.

28 §

Ansökan om arbetsmarknadsstöd

Arbetsgivare kan ansöka om sådant arbetsmarknadsstöd som avses i 2 a kap. hos folkpensionsanstaltens lokalbyrå. Ansökan och framställan om beviljande av stöd kan också lämnas in till arbetskraftsbyrån. Om ansökan och om de uppgifter som behövs för beviljandet och utbetalningen av stöd bestäms genom förordning.

29 §

Betalning av arbetsmarknadsstöd

Till arbetsgivaren betalas sådant arbetsmarknadsstöd som avses i 2 a kap. för de dagar för vilka arbetsgivaren är skyldig att

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

betala lön, dock högst för fem dagar per kalendervecka. Arbetsmarknadsstöd betalas dock inte för de dagar för vilka till arbetsgivaren med stöd av 28 § sjukförsäkringslagen betalas dagpenning eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt nämnda lag. Dessa ersättningsdagar inräknas i till maximitiden på fem dagar.

30 §

Folkpensionsanstaltens beslut samt sökande av ändring

I beslut gällande arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren får ändring inte sökas genom besvär. I frågor som gäller undanröjande av beslut och rättelse av fel iakttas i tillämpliga delar vad som bestäms i 33 och 33 a §.

34 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbetskraftsbyrån eller arbetskraftskommisionen skall ge folkpensionsanstaltens lokalbyrå utlåtande om de förutsättningar för arbetsmarknadsstöd blivit uppfyllda som stadgas i 13—14 §§, 15 § 2—4 mom., 16—22 §§, 25 § 3 mom. och 26 § 2 mom. Utlåtande skall ges om de förutsättningar som stadgas i 15 § 4 mom. endast till den del vad 5 § 1 mom. 3 och 10 punkten samt 2 och 6 mom. och 5 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgar om arbetslöshetsdagpenning tillämpas på arbetsmarknadsstödet.

34 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbetskraftsbyrån eller arbetskraftskommisionen skall till folkpensionsanstaltens lokalbyrå avge utlåtande om huruvida de förutsättningar för arbetsmarknadsstöd om vilka bestäms i 2 § 2 mom., 2 a kap., 13 och 14 §, 15 § 2—4 mom., 16—22 §, 25 § 3 mom. och 26 § 2 mom. föreligger eller inte. Utlåtande skall ges om de förutsättningar som bestäms i 15 § 4 mom. endast till den del som på arbetsmarknadsstödet tillämpas vad som i 4 a §, 5 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom. samt 5 a och 5 b § lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms om arbetslöshetsdagpenning.

35 §

Återkrav

Har sådant arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren använts i strid med denna lag eller en förordning som utfärdats med stöd av den eller i strid med villkoren i beslutet om beviljande, skall arbetsgivaren till folkpensionsanstalten återbetala det stöd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

som betalats utan grund. På det belopp som återbetalas skall från och med den dag då stödet betalats ut betalas årlig ränta enligt den räntefot om vilken bestäms i 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982), ökad med tre procentenheter. Om det belopp som skall återbäras inte betalas senast den dag som bestäms i beslutet om återkrav, skall från och med denna dag årlig dröjsmålsränta betalas på beloppet enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen. I fråga om återkrav av arbetsmarknadsstöd hos arbetsgivare gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms i 1—4 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

Lagens 11 a § tillämpas, om avtal om arbetspraktik ingåtts medan denna lag var i kraft. Lagens 17 och 18 § samt dess 19 § 1 mom. och 20 § 2 mom. tillämpas, om det förfarande som avses i dem ägt rum medan denna lag var i kraft.

3.

Lag**om ändring av sysselsättningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sysselsättningslagen av den 13 mars 1987 (275/1987) 17 §, sådan den lyder i lag 1696/1992, och
ändras 21 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag 1696/1992, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 §

(upphävs)

Sysselsättningsplan

Hotar en arbetssökandes arbetslöshet att bli långvarig, skall arbetskraftsbyrån i samråd med arbetssökanden och vid behov tillsammans med undervisnings- och socialmyndigheterna och andra myndigheter utreda förutsättningarna att sysselsätta arbetssökanden och uppgöra en plan för att förbättra dessa förutsättningar (sysselsättningsplan).

Sysselsättningsplanen skall göras upp senast när den arbetssökande har varit arbetslös i sex månader.

21 §

21 §

*Sysselsättningsstöd till kommunen**Sysselsättningsstöd till kommunen*

Anvisar arbetskraftsbyrån med stöd av 19 § en arbetslös person att sysselsättas av kommunen har kommunen rätt att av sysselsättningsanslagen i sysselsättningsstöd för sysselsättningskostnaderna få ett belopp som motsvarar grunddagpenningen per person enligt 22 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa för de dagar för vilka kommunen är skyldig att betala lön, dock för högst fem dagar per vecka (normalt sysselsätt-

Anvisar arbetskraftsbyrån med stöd av 19 § en arbetslös person att sysselsättas av kommunen, har kommunen rätt att av sysselsättningsanslagen i sysselsättningsstöd för sysselsättningskostnaderna få *118 mark* för de dagar för vilka kommunen är skyldig att betala lön, dock högst för fem dagar per vecka (*normalt sysselsättningsstöd*). Genom förordning kan bestämmas att ett högre stöd än det normala sysselsättningsstödet skall

Gällande lydelse

ningsstöd). Genom förordning kan stadgas att ett högre stöd än det normala sysselsättningsstödet skall betalas till kommunen för sysselsättande av en arbetslös.

Föreslagen lydelse

betalas till kommunen för sysselsättande av en arbetslös.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) 13 § 2 mom. samt 16 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder i lag 666/1996, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Rätt till grunddagpenning

Arbetsvillkoret blir uppfyllt då personen under de närmast föregående 24 månaderna (granskningsperioden) i 43 veckor har varit i sådant arbete där arbetstiden under varje vecka har uppgått till minst 18 timmar eller där den regelbundna arbetstiden enligt arbetsavtalet under en utjämningsperiod har varit åtminstone i genomsnitt 18 timmar i veckan och lönen har betalats enligt kollektivavtal eller, om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, lönen för heltidsarbete under en månad som motsvarar minst ett 40-faldigt belopp av grunddagpenningen. Vid uppfyllandet av arbetsvillkoret kan på personens begäran också beaktas en sådan period om fyra på varandra följande veckor, under vilken arbetstiden uppgår till sammanlagt minst 80 timmar fördelad på varje vecka. Arbetet kan inräknas i arbetsvillkoret endast en gång. Vid uppfyllandet av arbetsvillkoret beaktas arbete som personen har utfört efter att ha fyllt 16 år. På arbetsvillkoret tillämpas dessutom 16 § 3—5 mom.

Arbetsvillkoret blir uppfyllt då personen under de närmast föregående 24 månaderna (granskningsperioden) i 43 *kalenderveckor* har varit i sådant arbete där arbetstiden under varje *kalendervecka* har uppgått till minst 18 timmar eller där den regelbundna arbetstiden enligt arbetsavtalet under en utjämningsperiod har varit åtminstone i genomsnitt minst 18 timmar per *kalendervecka* och lönen har betalats enligt kollektivavtal eller, om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, lönen för heltidsarbete under en månad motsvarar ett minst 40-faldigt belopp av grunddagpenningen. Vid uppfyllandet av arbetsvillkoret kan på personens begäran också beaktas en sådan period om fyra på varandra följande *kalenderveckor*, under vilken arbetstiden uppgår till sammanlagt minst 80 timmar fördelad på varje vecka. Arbetet kan inräknas i arbetsvillkoret endast en gång. Vid uppfyllandet av arbetsvillkoret beaktas arbete som personen har utfört efter att ha fyllt 16 år. På arbetsvillkoret tillämpas dessutom 16 § 3—5 mom. *Till den tid i arbete som avses i detta moment hänförs inte arbete i fråga om vilket arbetsgivaren för lönekostnaderna har fått sådant stöd som avses i 2 § 2 mom. och 2 a kap. lagen om arbetsmarknadsstöd.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

Löntagares rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten

Arbetsvillkoret blir uppfyllt då personen under de närmast föregående 24 månaderna (granskningsperioden) i 43 veckor har varit i sådant arbete som omfattas av försäkringen och där arbetstiden under varje vecka har uppgått till minst 18 timmar eller där den regelbundna arbetstiden enligt arbetsavtalet under en utjämningsperiod har varit åtminstone i genomsnitt 18 timmar i veckan och lönen har betalats enligt kollektivavtal eller, om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, lönen för heltidsarbete under en månad motsvarar minst ett 40-faldigt belopp av grunddagpenningen. Vid uppfyllandet av arbetsvillkoret kan på personens begäran också beaktas en sådan period om fyra på varandra följande veckor, under vilken arbetstiden uppgår till sammanlagt minst 80 timmar fördelad på varje vecka. Arbetet kan inräknas i arbetsvillkoret endast en gång.

Arbetsvillkoret blir uppfyllt då personen under de närmast föregående 24 månaderna (granskningsperioden) i 43 *kalenderveckor* har varit i sådant arbete som omfattas av försäkringen och där arbetstiden under varje *kalendervecka* har uppgått till minst 18 timmar eller där den regelbundna arbetstiden enligt arbetsavtalet under en utjämningsperiod har varit åtminstone i genomsnitt minst 18 timmar per *kalendervecka* och lönen har betalats enligt kollektivavtal eller, om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, lönen för heltidsarbete under en månad motsvarar minst ett 40-faldigt belopp av grunddagpenningen. Vid uppfyllandet av arbetsvillkoret kan på personens begäran också beaktas en sådan period om fyra på varandra följande *kalenderveckor*, under vilken arbetstiden uppgår till sammanlagt minst 80 timmar fördelad på varje vecka. Arbetet kan inräknas i arbetsvillkoret endast en gång. *Till den tid i arbete som avses i detta moment hänförs inte arbete i fråga om vilket arbetsgivaren för lönekostnaderna har fått sådant stöd som avses i 2 § 2 mom. och 2 a kap. lagen om arbetsmarknadsstöd.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

Lagens 13 § 2 mom. samt 16 § 2 mom. tillämpas på personer i fråga om vilka den maximitid för vilken arbetslöshetsdagpenning betalas enligt 26 § 1 mom. börjar på nytt efter att lagen trätt i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

Lag**om ändring och temporär ändring av 13 och 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) 13 § 5 mom. samt 16 § 9 mom., i lag 666/1996 temporärt ändrad i nämnda lag 666/1996, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Rätt till grunddagpenning

Med den tid i arbete som avses i 2 mom. kan under en tid av högst 16 veckor jämföras också en tidsperiod för vilken utbildningsstöd har betalats enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Med den tid i arbete som avses i 2 mom. kan under en tid av högst 16 *kalenderveckor* jämföras också en tidsperiod för vilken utbildningsstöd har betalats enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

16 §

Löntagares rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten

Med den tid i arbete som avses i 2 mom. kan under en tid av högst 16 veckor jämföras också en tidsperiod för vilken utbildningsstöd har betalats enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Med den tid i arbete som avses i 2 mom. kan under en tid av högst 16 *kalenderveckor* jämföras också en tidsperiod för vilken utbildningsstöd har betalats enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998. Lagens 13 § 5 mom. och 16 § 9 mom. gäller till utgången av 1998.

Lagens 13 § 2 och 5 mom. samt 16 § 2 och 9 mom. tillämpas på personer i fråga om vilka den maximitid för vilken arbetslöshetsdagpenning betalas enligt 26 § 1 mom. börjar på nytt efter att lagen trätt i kraft. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.